ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ЕВРОПЕЙСКИ ФОНДОВЕ ЗА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ КЪМ МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА - УПРАВЛЯВАЩ ОРГАН ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020

2018 г.

РЪКОВОДСТВО ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРИ ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

по

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020

СЪДЪРЖАНИЕ:

ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА РЪКОВОДСТВОТО 4

ГЛАВА I ДОГОВОР ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ 5
1. ДОГОВОР ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ 5
ГЛАВА II ТЕХНИЧЕСКО И ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ 6
ЧАСТ ПЪРВА 6
ТЕХНИЧЕСКО И ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ 6
1. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА 6
2. ИЗМЕНЕНИЕ НА ДОГОВОРА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ 8
2.1. ОБСТОЯТЕЛСТВА, ПРИ ПРОМЯНАТА, НА КОИТО БЕНЕФИЦИЕНТЪТ СЛЕДВА ДА УВЕДОМИ УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН И КОИТО НЕ ИЗИСКВАТ ПРЕДВАРИТЕЛНО ИЗРИЧНО ОДОБРЕНИЕ ОТ СТРАНА НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН 9
2.2. ОБСТОЯТЕЛСТВА, ЧИЯТО ПРОМЯНА ПОДЛЕЖИ НА ПРЕДВАРИТЕЛНО РАЗРЕШЕНИЕ ОТ СТРАНА НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН 10
2.3. ДОПУСТИМИ ИЗМЕНЕНИЯ НА ДОГОВОРА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ, КОИТО ИЗИСКВАТ СКЛЮЧВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНО СПОРАЗУМЕНИЕ (АНЕКС) КЪМ ДОГОВОРА 10
2.4. НЕДОПУСТИМИ ИЗМЕНЕНИЯ НА ДОГОВОРА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ 11
2.5. ПРОЦЕДУРА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ДОГОВОРА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ 11
3. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ 12
4. ПРОВЕРКИ НА МЯСТО 13
5. ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРИ ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ 14
5.1. УСЛОВИЯ ЗА ДОПУСТИМОСТ НА РАЗХОДИТЕ 15
5.1.1. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ 15
5.1.2. НЕДОПУСТИМИ РАЗХОДИ 17
5.2. ТРЕТИРАНЕ НА ДДС ЗА ЦЕЛИТЕ НА ОП „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ" 18
ЧАСТ ВТОРА 21
ТЕХНИЧЕСКО И ФИНАНСОВО ОТЧИТАНЕ 21
1. ИСКАНЕ ЗА АВАНСОВО ПЛАЩАНЕ 21
2. МЕЖДИНЕН ОТЧЕТ/ИСКАНЕ ЗА МЕЖДИННО ПЛАЩАНЕ 22
2.1. МЕЖДИНЕН ТЕХНИЧЕСКИ ОТЧЕТ 23
2.2. МЕЖДИНЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ И ИСКАНЕ ЗА МЕЖДИННО ПЛАЩАНЕ 25
3. ФИНАЛЕН ОТЧЕТ/ИСКАНЕ ЗА ОКОНЧАТЕЛНО ПЛАЩАНЕ 26
3.1. ФИНАЛЕН ТЕХНИЧЕСКИ ОТЧЕТ 27
3.2. ФИНАЛЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ И ИСКАНЕ ЗА ОКОНЧАТЕЛНО ПЛАЩАНЕ 29
4. ДОКУМЕНТИ, КОИТО УДОСТОВЕРЯВАТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ И ИЗВЪРШВАНЕТО НА РАЗХОДИТЕ ПО ПРОЕКТА 30

4.1. ДОКУМЕНТИ, ПРИЛАГАНИ КЪМ МЕЖДИНЕН/ФИНАЛЕН ОТЧЕТ, ПОТВЪРЖДАВАЩИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОЕКТА 30
4.2. РАЗХОДООПРАВДАТЕЛНИ И ДРУГИ ДОКУМЕНТИ, КЪМ МЕЖДИНЕН/ФИНАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ОТЧИТАНЕ НА РАЗХОДИТЕ ПО ПРОЕКТА..... 36
5. ПОТВЪРЖДАВАНЕ НА РАЗХОДИТЕ ОТ БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ 47
6. ИНФОРМАЦИЯ И КОМУНИКАЦИЯ 48
7. СЪХРАНЕНИЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ 51
ГЛАВА III ПРОЦЕДУРИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛ 53
ПРАВНА УРЕДБА 53
ЧАСТ ПЪРВА..... 53
ЗУСЕСИФ..... 53
1. ОБЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ ПО РЕДА НА ЗУСЕСИФ И ПМС 160/01.07.2016 Г..... 53
2. ВИДОВЕ ПРОЦЕДУРИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛ 55
3. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА КОНТРОЛ ОТ СТРАНА НА УО НА ПРОВЕЖДАНИТЕ ОТ БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ ПРОЦЕДУРИ ЗА ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ..... 57
3.1. СЪГЛАСУВАНЕ НА ПЛАНА НА ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ..... 58
3.2. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПРЕДВАРИТЕЛЕН КОНТРОЛ НА ПРОЦЕДУРА „ИЗБОР С ПУБЛИЧНА ПОКАНА" ПО ЧЛ. 50, АЛ. 1 ЗУСЕСИФ И ПМС 160/01.07.2016 Г..... 59
3.2.1. НЕОБХОДИМИ ДОКУМЕНТИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПРЕДВАРИТЕЛЕН КОНТРОЛ НА ПРОВЕДЕНА ПРОЦЕДУРА „ИЗБОР С ПУБЛИЧНА ПОКАНА" ПО ЧЛ.50, АЛ.1 ОТ ЗУСЕСИФ И ПМС 160/01.07.2016 Г..... 60
3.2.2. СРОКОВЕ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПРЕДВАРИТЕЛЕН КОНТРОЛ 61
3.3. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛЕН ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗБОРА НА ИЗПЪЛНИТЕЛИ 62
3.3.1. НЕОБХОДИМИ ДОКУМЕНТИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ПРОВЕДЕНА ПРОЦЕДУРА „ИЗБОР С ПУБЛИЧНА ПОКАНА" ПО ЧЛ. 50, АЛ. 1 ОТ ЗУСЕСИФ И ПМС 160/01.07.2016 Г..... 62
3.3.2. НЕОБХОДИМИ ДОКУМЕНТИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗБРАН ИЗПЪЛНИТЕЛ НА БАЗА СЪБРАНИ ПОНЕ 2 (ДВЕ) СЪПОСТАВИМИ ОФЕРТИ, КАТАЛОЗИ, РАЗПЕЧАТКИ ОТ ОФИЦИАЛНИ ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ ИЛИ КОМБИНАЦИЯ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ..... 62
3.3.3. НЕОБХОДИМИ ДОКУМЕНТИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА СКЛЮЧЕН ДОГОВОР ЗА НАЕМ НА НЕДВИЖИМ ИМОТ..... 63
4. ПРОЦЕДУРА ЗА ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ „ИЗБОР С ПУБЛИЧНА ПОКАНА" ПО ЧЛ. 50, АЛ. 1 ОТ ЗУСЕСИФ И ПМС 160/01.07.2016 Г. 63
4.1. СТЪПКИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛ..... 63
4.2. ОСНОВНИ ПРАВИЛА ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА 64
4.3. ПРОЦЕДУРА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛ ЧРЕЗ „ИЗБОР С ПУБЛИЧНА ПОКАНА" ПО ЧЛ.50, АЛ.1 ОТ ЗУСЕСИФ И ПМС 160/01.07.2016 Г. 66
4.4. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ПРОЦЕДУРА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛ 75

5. ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ НА БАЗА СЪБРАНИ ПОНЕ 2 (ДВЕ) СЪПОСТАВИМИ ОФЕРТИ, КАТАЛОЗИ, РАЗПЕЧАТКИ ОТ ОФИЦИАЛНИ ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ ИЛИ КОМБИНАЦИЯ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ..... 76
ЧАСТ ВТОРА 77
ЗОП 77
1. УКАЗАНИЯ ЗА БЕНЕФИЦИЕНТИ, КОИТО ПРИЛАГАТ УСЛОВИЯТА И РЕДА НА ЗОП 77
1.1. СЪГЛАСУВАНЕ НА ПЛАН НА ПРОЦЕДУРИ ЗА ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ 79
1.2. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ 80
1.3. ОБЕКТ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ 80
1.4. СТОЙНОСТИ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ 87
1.5. ВЪЗЛАГАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ 87
1.6. ИЗБОР НА ПРОЦЕДУРА ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ, СВЪРЗАНИ С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТА..... 87
2. ВИДОВЕ ПРОЦЕДУРИ ПО ЗОП..... 88
2.1. ОТКРИТА ПРОЦЕДУРА 89
2.2. ОГРАНИЧЕНА ПРОЦЕДУРА..... 89
2.3. СЪСТЕЗАТЕЛЕН ДИАЛОГ..... 90
2.4. ПРОЦЕДУРИ НА ДОГОВАРЯНЕ 91
2.5. КОНКУРС ЗА ПРОЕКТ..... 92
2.6. ПУБЛИЧНО СЪСТЕЗАНИЕ..... 92
2.7. ПАРТНЬОРСТВО ЗА ИНОВАЦИИ..... 92
2.8. СЪБИРАНЕ НА ОФЕРТИ С ОБЯВА ИЛИ ПОКАНА ДО ОПРЕДЕЛЕНИ ЛИЦА 93
2.9. ДИРЕКТНО ВЪЗЛАГАНЕ 94
3. ДОКУМЕНТАЦИЯ ЗА УЧАСТИЕ В ПРОЦЕДУРАТА ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА..... 94
4. ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ ПО РЕДА НА ЗОП..... 95
5. ТЕХНИЧЕСКИ СПЕЦИФИКАЦИИ 96
5.1. КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР 97
5.2. КРИТЕРИЙ ЗА ОЦЕНКА НА ОФЕРТИТЕ 99
6. ДОГОВОР ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА..... 101

ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА РЪКОВОДСТВОТО

Настоящото Ръководство е предназначено за бенефициентите, които изпълняват договори за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност".

Ръководството има за задача да улесни бенефициентите чрез предоставяне на конкретна, синтезирана и систематизирана информация относно техните основни права и задължения, за да се осигури ефективно техническо и финансово изпълнение на договора за безвъзмездна финансова помощ (накратко договора).

Оперативното ръководството описва процедурите, които трябва да бъдат приложени от бенефициента, за да се осигури ефективно управление на договора за безвъзмездна финансова помощ, и се отнася до:

- Основни стъпки за изпълнение на договорите за безвъзмездна финансова помощ;
- Изменения в договорите за безвъзмездна финансова помощ;
- Спазване на условията на договора за безвъзмездна финансова помощ;
- Отчитане на напредъка при изпълнение на договорите за безвъзмездна финансова помощ;
- Комуникация със съответните институции;
- Съответствие с правилата за визуализация;
- Провеждане на процедури за определяне на изпълнител и изпълнение на договори с изпълнители;
- Документооборот и поддържане на система за съхраняване на информацията по договорите за безвъзмездна финансова помощ;
- Установяване на нередности.

ГЛАВА I ДОГОВОР ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

1. ДОГОВОР ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ[1]

Със сключения договор между Управляващия орган и бенефициента се уреждат правата и задълженията на страните с оглед изпълнението на одобрения проект. Бенефициентът е длъжен да запази целостта на договора за безвъзмездна финансова помощ, така както му е връчен от Управляващия орган.
Преди да започне изпълнението на възложения договор, бенефициентът следва подробно да се запознае със съдържанието му, общите условия и всички приложения. Необходимо е да се обърне особено внимание на всички срокове свързани с изпълнението на проекта.

Бенефициентът следва стриктно да изпълнява следните свои основни задължения:

- Носи основната отговорност за изпълнението на проекта и постигането на неговите цели, така както е заложено в договора. Затова, в съответствие с най-добрите практики в управлението на проекти, бенефициентът е длъжен да осигури необходимите ресурси, ефективност, прозрачност и добросъвестност при изпълнението на предвидените дейности.
- Длъжен е да предоставя цялата информация за изпълнението на проекта на Управляващия орган и/или упълномощени от него лица, Сертифициращия орган, националните одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и външните одитори, извършващи проверки съгласно Общите условия. Управляващият орган може да изиска допълнителна информация по всяко време и тази информация следва да бъде предоставена в срока и вида посочени в искането.
- Да изпълнява дейностите според одобреното проектно предложение, което представлява неразделна част от договора. При неизпълнение на част от предвидените дейности, УО може да не признае частично/изцяло целия проект и извършените по него разходи.

[1] Навсякъде в текста на настоящото ръководство под „Договор за безвъзмездна финансова помощ“ следва да се разбира „Административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ“ съгласно изискванията на „Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове“.

ГЛАВА II ТЕХНИЧЕСКО И ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

ЧАСТ ПЪРВА
ТЕХНИЧЕСКО И ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ

1. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА

ВАЖНО!

Проектът трябва да се изпълнява така, както е описан и планиран във формуляра за кандидатстване. Отклонения от проектното предложение не се допускат.

Стриктното съблюдаване на проектното предложение обаче не е достатъчно за доброто и пълноценно изпълнение, тъй като обикновено в предложението не са разписани всички практически стъпки и аспекти на отделните дейности.

Препоръчителни стъпки в изпълнението на проекта, които гарантират неговото прозрачно, отговорно и коректно изпълнение:

- Изготвяне на подробен план за действие.
- Организиране на първа работна среща с партньорите по проекта (в случай, че е приложимо).
- Сформиране на екипа за изпълнение на проекта.
- Създаване и поддържане на система за комуникация в екипа.
- Избор на изпълнители.
- Изпълнение на заложените дейности по проекта.
- Съхранение на документите.

Стъпка 1: Изготвяне на подробен план за действие

Препоръчително е ръководителят на проекта заедно с други основни членове на екипа (напр. координатор, счетоводител, експерт, сътрудник и др.) да разпишат подробен план за действие за изпълнение на заложените дейности.

Начинът на структуриране на изпълнението на един проект зависи както от спецификата на проекта, така и от опита и преценката на ръководителя.

Раздробяването на основните дейности на отделни самостоятелни задачи ще ви позволи лесно да ги организирате и ръководите. Този процес е необходим и за да можете по-точно да определите времето и ресурсите за изпълнение на задачите.

Стъпка 2: Организиране на първа работна среща с партньорите по проекта (в случай, че е приложимо)

На тази първа среща ръководителят предлага за обсъждане разработения вече подробен план за действие. Планът се разяснява, обсъжда и при необходимост впоследствие се изменя след съгласуване между екипа и партньорите (ако има такива), така че да се превърне в „общ план за действие". Възможно е партньорите да третират този план като част от партньорското споразумение.

Първата работна среща би трябвало да отдели специално внимание и на това как ще се изпълняват подробно разписаните в плана дейности и плащанията по тях.

ВАЖНО!

Съобразете времето за изпълнение на всяка една задача с останалите задачи и дейности, защото те са взаимно свързани и взаимно зависими.

Стъпка 3: Сформиране на екипа за изпълнение на проекта

Разпределете дейностите и задачите между членовете на екипа по проекта още по време на работната среща. Определете конкретните права и задължения на отделните членове, съобразно техния опит, знания, умения и възможности да работят в екип. Особено важно е всеки да е наясно със своите отговорности.

Стъпка 4: Създаване и поддържане на система за комуникация в екипа

Много често партньорите по проекта се намират на разстояние един от друг, дори в различни градове. Затова активното и ефективно общуване между членовете на екипа е от ключово значение за успешното изпълнение на проекта.

Препоръка:

Когато водите кореспонденция по e-mail с представител от екипа е добре да включвате като адресати и останалите членове на екипа. По този начин всички участници ще бъдат запознати с това, което се случва в процеса на изпълнение.

ВАЖНО!

Бенефициентът се задължава да оказва съдействие на представителите на Управляващия орган и/или упълномощените от него лица, Сертифициращия орган, националните одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и външните одитори, извършващи проверки и да предоставя цялата необходима информация и документация, свързана с изпълнението на договора за безвъзмездна финансова помощ на тези институции.

В случай че за период от три месеца в рамките на изпълнение на даден проект, бенефициентът не е представял пред Управляващия орган никакви документи по отношение на изпълнението на конкретния договор за безвъзмездна финансова помощ, Управляващият орган ще изиска официално информация от бенефициента за степента на изпълнение на проекта. По преценка на Управляващия орган, може да бъде извършена и проверка на място, която да предостави по-ясна и категорична представа за изпълнението на договорните ангажименти от страна на бенефициентите.

Препоръка:

В случай, че възникнат трудности или пречки при изпълнението на договора за безвъзмездна финансова помощ, бенефициентът трябва незабавно да се свърже с УО, за да бъде намерено навременно и подходящо разрешаване на възникналите проблеми и с цел да се избегнат рискове за успешното изпълнение на проекта.

2. ИЗМЕНЕНИЕ НА ДОГОВОРА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

След подписване на договора за безвъзмездна финансова помощ, могат да настъпят промени в някои обстоятелства, отразени в него. Изменение на договора, включително на приложенията към него, се прави в писмена форма.

Договорът за безвъзмездна финансова помощ може да се изменя по взаимно съгласие на страните. Изменението може да бъде направено по инициатива на Бенефициента или по инициатива на Управляващия орган. При изменение по инициатива на бенефициента, той трябва да представи писмено Искане за изменение (Приложение 2.2 към Ръководството) на вниманието на Управляващия орган. Управляващият орган се произнася в срок до 15 работни дни от получаване на искането, като си запазва правото да откаже исканото от Бенефициента изменение на договора.

Измененията на договора за безвъзмездна финансова помощ са два вида:

- изменения, които налагат сключване на допълнително споразумение към договора и
- изменения, за които бенефициентът уведомява писмено Управляващия орган, който на свой ред връща писмено становище. Такива са обстоятелствата посочени в чл. 8 от Общите условия на съответния договор, описани в т. 2.1 и т. 2.2 по-долу. В рамките на този вид изменения се включват два режима за извършване на промени в зависимост от момента на влизане в сила на изменението – подлежащи на уведомление (които не изискват предварително изрично одобрение от страна на Управляващия орган) и подлежащи на предварително разрешение (влизащи в сила от датата на получаване на изрично писмено съгласие от страна на Управляващия орган).

2.1. ОБСТОЯТЕЛСТВА, ПРИ ПРОМЯНАТА, НА КОИТО БЕНЕФИЦИЕНТЪТ СЛЕДВА ДА УВЕДОМИ УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН И КОИТО НЕ ИЗИСКВАТ ПРЕДВАРИТЕЛНО ИЗРИЧНО ОДОБРЕНИЕ ОТ СТРАНА НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН

Бенефициентът има право да приложи изменението, за което задължително уведомява Управляващия орган писмено като обоснове необходимостта от извършване на следните промени:

- промяна в адреса за кореспонденция и контакти;
- отстраняване на технически грешки в договорите и приложенията към него с изключение на промяна на минималните технически и функционални характеристики и индикатори;
- промяна в седалището и адреса на управление;
- уеднаквяване на текстове в договора и/или приложенията към него;
- промяна в плана за изпълнение на дейностите;
- промяна в наименованието на Бенефициента;
- промяна в бюджета на договора, свързана с прехвърляне на средства в рамките на един „тип разходи" или прехвърляне на средства от един „тип разходи" в друг, като отклонението е под 15 % от първоначално договорения размер, в случаите когато посоченото е в съответствие с Насоките за кандидатстване;
- промяна на банкова сметка;
- промяна на обслужващ/и одитор/и.

2.2. ОБСТОЯТЕЛСТВА, ЧИЯТО ПРОМЯНА ПОДЛЕЖИ НА ПРЕДВАРИТЕЛНО РАЗРЕШЕНИЕ ОТ СТРАНА НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН

Допълнително споразумение не се сключва, но бенефициентът е длъжен да уведоми Управляващия орган в едномесечен срок преди датата на влизане в сила на исканата промяна, освен ако са налице особени обстоятелства, надлежно обосновани от него и приети от Управляващия орган. Изменението на договора за безвъзмездна финансова помощ влиза в сила след получаване на съгласие от страна на Управляващия орган, който се произнася в срок до 15 работни дни от получаване на уведомлението при промяна на следните обстоятелства:

- промяна на законния/ите представляващ/и;
- промени на минималните технически параметри на оборудването и индикатори;
- промяна в място на изпълнение в съответствие с териториалния обхват на процедурата;
- промени в заложени събития (семинари, конференции, обучения и т. н.);
- промяна в правно-организационната форма;
- в случаите които не са изрично посочени чл. 8.3 и 8.4 от Общите условия.

2.3. ДОПУСТИМИ ИЗМЕНЕНИЯ НА ДОГОВОРА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ, КОИТО ИЗИСКВАТ СКЛЮЧВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНО СПОРАЗУМЕНИЕ (АНЕКС) КЪМ ДОГОВОРА

Бенефициентът е длъжен да уведоми Управляващия орган в едномесечен срок преди датата на влизане в сила на исканата промяна, освен ако са налице особени обстоятелства, надлежно обосновани от него и приети от Управляващия орган. Бенефициентът няма право да приложи изменението преди да бъде одобрено от Управляващия орган. Изменението на договора за безвъзмездна финансова помощ влиза в сила след подписване на допълнително споразумение между Управляващия орган и бенефициента в следните случаи:

- промяна на първоначалните стойности на конкретните разходи, когато се извършва преразпределение на средствата в бюджета на проекта, водещо до увеличаване или намаляване с повече от 15% на договорените стойности по „типове разходи", както и разделянето, окрупняването и отпадането на конкретни разходи (видове разходи).
- промяна на срока на договора за безвъзмездна финансова помощ.
- намаляване на размера на общите допустими разходи по проекта, включително на размера на безвъзмездната финансова помощ по чл. 3 от договора за безвъзмездна помощ.

2.4. НЕДОПУСТИМИ ИЗМЕНЕНИЯ НА ДОГОВОРА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Недопустими са следните промени:

- Промени в бюджета на проекта, водещи до увеличаване на първоначално договорения процент и размер, предвидени в договора за безвъзмездна финансова помощ, и/или водещи до превишаване на средствата по „типове разходи", за които има определен размер в нормативен акт, в акт на правото на Европейския съюз или в съответните насоки за кандидатстване;

- Промени, които поставят под въпрос постигането на основната цел и планираните резултати на проекта и имат за цел или резултат внасяне на изменения в договора за безвъзмездна финансова помощ, които биха поставили под въпрос решението за отпускане на безвъзмездната финансова помощ.

- Промени, които биха представлявали нарушение на принципа на равнопоставеност на кандидатите и нарушават конкурентните условия, заложени в Насоките за кандидатстване, и приложимата нормативна уредба към съответната процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

2.5. ПРОЦЕДУРА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ДОГОВОРА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

При настъпване на промени в обстоятелства, отразени в договора следва да представите пред Управляващия орган в писмена форма „Искане и обосновка за изменение на договор за безвъзмездна финансова помощ" (Приложение 2.2.), както и всички необходими документи потвърждаващи необходимостта от промяната. При промяна на стойностите на бюджета на договора следва да представите „Искане за изменение в бюджета на договор за безвъзмездна финансова помощ" (Приложение 2.2.1.), включително и във формат excel. При промени в минималните технически и функционални характеристики на предвидени за закупуване активи, следва да се представи и файл във формат word, съдържащ техническата спецификация с отразяване на измененията. Подаването на документите за изменението се извършва чрез Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейския съюз (ИСУН 2020).

При установена необходимост Управляващият орган може да изиска и допълнителни разяснения или документи, на базата на които да вземе окончателното си решение.

За промени, подлежащи на вписване в Търговския регистър, Управляващият орган ще извърши служебна проверка, относно вписването на променените обстоятелства (наименование, седалище и адрес на управление, законно представляващ, правноорганизационна форма и др.) по отношение на регистрираните по Закона за търговския регистър бенефициенти.

Управляващият орган си запазва правото да откаже искането от Бенефициента изменение на договора за безвъзмездна финансова помощ, в случай на противоречие с условията на договора, Насоките за кандидатстване и приложимата нормативна уредба, както и в случаите, описани в Общите условия.

ВАЖНО!

Всички искания за промяна в обстоятелствата на договора трябва да бъдат придружавани от съответните потвърждаващи документи, които обосновават и доказват необходимостта от промяна.

Всички представени документи трябва да бъдат подписани от лицето/ата, които представляват бенефициента по закон или от надлежно упълномощено лице. Документите трябва да бъдат представени на УО поне един месец преди датата, от която се предвижда изменението да влезе в сила и поне един месец преди да изтече срокът за изпълнение на договора за безвъзмездна финансова помощ.

Управляващият орган се произнася и уведомява бенефициента за официалното си становище по искането в рамките на 15 работни дни от неговото получаване. В случаите, описани в т. 2.2 и т. 2.3 по-горе е задължително бенефициентите да изчакат официалното одобрение на искането за изменение от страна на Управляващия орган преди да приложат промяната. В случаите описани в т. 2.3. одобрението на промяната е свързано и с подписване на допълнително споразумение между страните по договора за безвъзмездна финансова помощ.

Допълнителното споразумение се подписва от страна на бенефициента от лицата, които го представляват по закон или от надлежно упълномощено лице. При подписване на допълнително споразумение бенефициентът получава един екземпляр в оригинал, който прилага към документацията по проекта. Подписаното допълнително споразумение става неразделна част от договора за безвъзмездна финансова помощ.

3. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Ако някоя от страните счита, че договорът повече не може да се изпълнява ефективно се пристъпва към неговото прекратяване. Договорът може да бъде прекратен както по взаимно съгласие на страните, така и едностранно по инициатива на УО. Условията за прекратяване на договора за безвъзмездна финансова помощ са описани в Общите условия, приложение към договора.

4. ПРОВЕРКИ НА МЯСТО

Управляващият орган както и определени от него независими експерти (при необходимост от допълнителна експертна оценка) извършват посещения на място с цел установяване на напредъка по изпълнението на дейностите и удостоверяване на административните, финансовите, техническите и физическите аспекти по изпълнението на договорите за безвъзмездна финансова помощ.

Посещенията имат за цел да бъдат проверени както всички оригинални документи, свързани с изпълнението на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, така и да бъдат проведени срещи със законния представител на бенефициента, ръководителя на проекта и лицата, които са част от екипа на проекта или с упълномощените лица.

По време на проверките на място се удостоверява:

- Осигуряването на необходимата публичност и визуализация на финансирането на проекта по линия на оперативната програма чрез Европейския фонд за регионално развитие и националния бюджет.
- Напредъка по изпълнението на проекта и съответствието със заложеното в договора за безвъзмездна финансова помощ.
- Техническите и физическите аспекти (по отношение на извършените услуги, доставки и СМР) по изпълнението и тяхното съответствие със заложеното в договора за безвъзмездна финансова помощ.
- Съхранението на документацията по договора за безвъзмездна финансова помощ.
- Изпълнението на констатации/препоръки, направени в резултат от предходни проверки на място.

При проверката на място, Бенефициентът подписва „Формуляр за посещение на място", който удостоверява, че проверката се е състояла на посочената дата и място, и че е запознат с направените препоръки и констатации от представителите на УО. Копие от подписания формуляр се предоставя на бенефициента за прилагане в досието.

ВАЖНО!

Управляващият орган ще извършва посещения на място на всеки бенефициент, без изключение, след приключване изпълнението на дейностите по договора за безвъзмездна финансова помощ. Посещенията ще бъдат осъществявани след подаването на Междинен и/или Финален отчет и искане за плащане от Бенефициента. По този начин УО ще потвърди (верифицира) постигнатите резултати и допустимостта на разходите. УО извършва и задължителна проверка на място непосредствено след сключването на договорите за безвъзмездна финансова помощ на всички проекти, предвиждащи дейности и разходи за СМР/строителство. В рамките на пет години (за МСП - три години) от крайното плащане към бенефициента по договорите за безвъзмездна финансова помощ по ОПИК, УО осъществява и последващи проверки на място (ex-post) на 100 % от приключилите проекти, с оглед спазване на изискванията на чл. 71 от Регламент (ЕО) № 1303/2013 на Съвета.

Бенефициентът трябва да оказва съдействие и да осигури физически достъп до всички места, където се изпълнява договора за безвъзмездна финансова помощ и се съхранява проектната документация, както и до информационната система (ако има такава), която подпомага изпълнението.

В случай че Бенефициентът откаже да предостави документи, свързани с изпълнението на договора за безвъзмездна финансова помощ или откаже да сътрудничи на експертите от УО по какъвто и да било начин, то в тези случаи УО има право да прекрати договора за предоставяне на за безвъзмездна финансова помощ на основание Общите условия на договора.

Сертифициращият орган, националните одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и други одитори могат също да осъществят проверки на място във връзка с изпълнението на проекта.

5. ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРИ ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Изпълнението на договорите трябва да се осъществява в съответствие със заложените дейности по проекта и в рамките на плана за тяхното реализиране, съгласно сключените договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Ако част от дейностите не са извършени, извършени са частично, или планираните резултати са постигнати частично, УО има право да не признае или да признае само част от извършените разходи по време на изпълнението на договора за предоставяне за безвъзмездна финансова помощ. Направените разходи ще бъдат одобрени само при съответствието им с

изпълнените дейности и постигнатите индикатори по договора за безвъзмездна финансова помощ и представянето на всички отчетни документи.

В рамките на изпълнение на проекта, всеки бенефициент е длъжен да води точна и редовна документация и счетоводна отчетност, отразяващи изпълнението на договора за безвъзмездна финансова помощ, използвайки подходяща и адекватна счетоводна система. Задължително е да се води **отделна счетоводна аналитичност** за разходите по проекта, като данните, посочени в искането за плащане, финансовите отчети и техническите доклади трябва да отговарят на тези в счетоводната система и да са налични до изтичане на сроковете за съхранение на документацията. Междинните (в случай, че е приложимо), финалните отчети и разходите, свързани с договора, следва да подлежат на ясна идентификация и проверка.

По време на изпълнението Управляващият орган осъществява финансов мониторинг на проектите. След стартиране на изпълнението на договора за безвъзмездна финансова помощ, бенефициентите могат да се свързват с експерти от Регионалните сектори на УО. Въпроси относно финансовото изпълнение на проекта могат да бъдат отправени и към финансовите експерти от Централната администрация на УО. Целта на финансовия мониторинг е както проверка на финансовото изпълнение на договорите за безвъзмездна финансова помощ от страна на бенефициентите, така и подпомагане на самото финансово изпълнение, доколкото това е в правомощията на финансовите експерти.

5.1. УСЛОВИЯ ЗА ДОПУСТИМОСТ НА РАЗХОДИТЕ

Общите условия за допустимост на разходите по ОПИК се определят съгласно Регламент (ЕС) № 1303/2013 г., ЗУСЕСИФ, ПМС 189/28.07.2016г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове(ЕСИФ) за програмен период 2014-2020, Наредба № Н-3/08.07.2016г. за определяне на правилата за плащания, за верификация и сертификация на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по оперативните програми и програмите за европейско териториално сътрудничество както и всички други приложими нормативни актове на европейското и национално законодателство **В допълнение, специфичните допустими и недопустими разходи, както и всякакви процентни и други ограничения по отношение на разходите за всяка конкретна процедура се определят изчерпателно в съответните Условия за кандидатстване и изпълнение и съпътстващите ги документи.**

5.1.1. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ

За да бъдат допустими, разходите трябва да отговарят едновременно на следните условия:

- Да са за дейности, определени и извършени под отговорността на съответния управляващ орган и съгласно критериите за подбор на операцииДа бъдат извършени в периода на допустимост на разходите така, както изрично е посочен в Условията за кандидатстване по съответните процедури;

- Разходооправдателните документи, свързани с изпълнението на допустими по проектите дейности, следва да бъдат издадени в периода на допустимост на разходите по съответната процедура.

- Да са в съответствие с категориите разходи, включени в Условията за кандидатстване и в договора за предоставяне на безвъзмездна помощ;

- Изборът на изпълнител за реализираните дейности (услуги и/или доставки, и/или строително-монтажни работи), в случаите на предоставяне на безвъзмездна финансова помощ под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи, заедно с принос в натура и разходи за амортизация, да е извършен в съответствие с действащото национално и с европейското законодателство;

- За тях да е налична адекватна одитна следа съгласно минималните изисквания на чл.25 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013, включително да са спазени изискванията за съхраняване на документите по чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;

- Да са действително платени (т.е. да е платена цялата стойност на представените фактури или други първични счетоводни документи, включително стойността на ДДС), по банков път или в брой, не по-късно от датата на подаване на междинния/финалния отчет по проекта от страна на бенефициента. Разходи, подкрепени с протоколи за прихващане, не се считат за допустими.

- Да са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;

- Да могат да се установят и проверят, да бъдат подкрепени от оригинални разходо-оправдателни документи;

- Да са за реално доставени продукти, извършени услуги и строителни дейности, и в съответствие със заложените в договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;

- Да са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;

- В случаите, когато обект на финансиране са мерки и операции, попадащи в обхвата на правилата по държавните помощи, допустимостта на разходите е съобразена и с приложимите към помощта правила;

- Да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.).

Дълготрайните материални и нематериални активи, придобити със средства по проектите, следва да се използват изключително в предприятието-получател на помощта, да се разглеждат като амортизируеми активи, да са закупени от трети лица при пазарни условия, да бъдат включени в активите на бенефициента съгласно приложимите счетоводни стандарти и да останат в предприятието и региона-получател на регионалната помощ за срок от минимум 3 (три) години след приключване на проекта, а в случаите, когато бенефициентът е голямо предприятие – за срок от минимум 5 (пет) години след приключване на проекта.

Допустимо е и придобиването на посочените активи чрез договор за краткосрочен финансов лизинг, в който се съдържа задължението бенефициентът да закупи актива след изтичането на договора за лизинг, но не по-късно от крайния срок на изпълнение на проекта. Придобиването чрез финансов лизинг е допустимо при спазване на условията на чл. 18, ал. 1 и ал. 3 на ПМС № 189/2016 г. и чл. 14, пар. 6 от Регламент на Комисията (ЕС) № 651/2014. Бенефициентът може да придобие собствеността върху даден актив или чрез договор за финансов лизинг или чрез договор за покупка.

5.1.2. НЕДОПУСТИМИ РАЗХОДИ

Общите недопустими разходи по ОПИК, за проекти финансирани от ЕФРР, са определени в Регламент (ЕС) № 1303/2013г., ЗУСЕСИФ, ПМС 189/28.07.2016г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) за програмен период 2014-2020, Наредба № Н-3/08.07.2016г. за определяне на правилата за плащания, за верификация и сертификация на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по оперативните програми и програмите за европейско териториално сътрудничество, както и всички други приложими нормативни актове на европейското и национално законодателство. Тези разходи включват:

- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионни и загуби от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
- данък върху добавена стойност, освен когато е „невъзстановим", съгласно Указания на МФ;
- закупуване на дълготрайни материални активи „втора употреба";
- разходи за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти
- разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение от страна на бенефициента до Управляващия орган, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него и

- други специално регламентирани в нормативната уредба.

Недопустими са и всички разходи, които не попадат в обхвата на допустимите разходи по конкретните процедури.

5.2. ТРЕТИРАНЕ НА ДДС ЗА ЦЕЛИТЕ НА ОП „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ"

Правилата за третиране на Данък върху добавената стойност са разписани в Указание на министъра на финансите ДНФ№3/23.12.2016 г. за третиране на данък върху добавената стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд (ЕСФ), Кохезионния фонд (КФ) и от Европейския фонд за морско дело и рибарство, за финансовата рамка 2014-2020 г.

Бенефициентите на безвъзмездна финансова помощ определят начисления ДДС по получени доставки на стоки/или услуги или извършени плащания в изпълнение на проект, финансиран по оперативната програма в следните две категории: възстановим и невъзстановим.

Постановление 189/28.07.2016г. определя възстановимия ДДС като недопустим разход за съфинансиране по програмата. Недопустимите разходи за възстановим ДДС няма да се считат за собствено съфинансиране от страна на бенефициента.

Невъзстановимият ДДС е допустим разход по проектите. Бенефициентите определят данък върху добавена стойност за **възстановим** (недопустим разход за финасиране) при наличието едновременно на следните условия:

- Бенефициентът е регистрирано по ЗДДС лице, с изключение на случаите, когато лицето е регистрирано по чл.97а, чл. 99 и чл. 100, ал. 2 по ЗДДС (регистрация при доставка на услуги и регистрация при вътреобщностно придобиване) и доставчикът на стоките и/или услугите, необходими за изпълнението на проекта по Оперативната програма, е регистрирано по ЗДДС лице;

- По отношение на доставки на стоки и/или услуги, когато:

  - доставките на стоките и/или услугите се използват за целите на извършваните от бенефициентите по т. 1. облагаеми доставки, за които съгласно чл. 69 от ЗДДС лицето има право на приспадане на данъчен кредит;
  - бенефициентите по т.1 имат право на приспадане на данъчен кредит пропорционално на степента на използване за независима икономическа дейност на стоки с характер на дълготрайни активи, включително на недвижими имоти, съгласно чл. 71а и чл. 71б от ЗДДС, когато тези доставки са финансирани по оперативната програма и стоките ще се използват както за независима икономическа дейност, така и за цели, различни от нея (дейности, за извършването, на които бенефициентът не е данъчно задължено лице по смисъла на чл. 3, ал.5 от ЗДДС). Данъкът за доставките на стоките, финансирани по оперативната програма, по отношение на който регистрираното лице има право

на данъчен кредит пропорционално на степента на използване за независима икономическа дейност, включително когато за относимия към независимата икономическа дейност данък бенефициентите имат право на частичен данъчен кредит по чл. 73 от ЗДДС, се счита за възстановим ДДС до размера на ползвания данъчен кредит по смисъла на чл. 78, ал.1 от ЗДДС и/или

- бенефициентите по точка 1 имат право на приспадане на частичен данъчен кредит по отношение на данъка за доставки на стоки, различни от тези по т. 2.2, и/или услуги, когато тези доставки са финансирани по оперативната програма и стоките и/или услугите ще се използват както за извършване на доставки, за които лицето има право на приспадане на данъчен кредит, така и за доставки или дейности, за които няма такова право. Данъкът за доставките на стоки и/или услугите, по отношение на който регистрираното лице има право на частичен данъчен кредит по реда на чл.73 или чл. 73б от ЗДДС, се счита за възстановим ДДС до размера на частичния данъчен кредит.

Бенефициентите определят данък върху добавена стойност като **невъзстановим** (**допустим разход** за финансиране от Оперативните програми), когато:

- Бенефициентът не е регистриран по ЗДДС;
- Бенефициентът е регистрирано по чл. 97а, чл. 99 и чл. 100, ал. 2 по ЗДДС (регистрация при доставка на услуги и регистрация при вътреобщностно придобиване);
- Бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС на основание, различно от посоченото в точка 2 и доставката на стоки и услугите, финансирани по Оперативна програма, са предназначени за:
  - извършване на освободени доставки на стоки и/или услуги по глава IV на ЗДДС или
  - безвъзмездни доставки на стоки и/или услуги в случаите когато не са приравнени на възмездни доставки на основание на разпоредбите на чл.6, ал.3 и чл.9, ал.3 от ЗДДС;
  - или дейности за извършването, на които бенефициента не е данъчно задължено лице, т.е. различни от, изброените в чл.3, ал.5, т.1 и т.2 от ЗДДС.
- Бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС на основание различно от посоченото в т.4 и правото на приспадане на данъчен кредит за получените доставки на стоки и/или услуги, финансирани по Оперативната програма, не е налице на основание чл. 70, ал. 1, т. 4, 5 от същия закон;
- Бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС на основание, различно от посоченото в т. 2, и за доставки на стоки с характер на дълготрайни активи, включително на недвижими имоти, които ще се използват както за независима икономическа дейност, така и за цели, различни от нея (дейности, за извършването, на които бенефициентът не е данъчно задължено лице по смисъла на чл. 3, ал.5 от ЗДДС) е приложил разпоредбите на чл.71а и чл.71б от ЗДДС. В тези случаи като невъзстановим ДДС (допустим за финансиране) се третира

размера на начисления за доставките ДДС, за който не е приспаднат данъчен кредит, тъй като е пропорционално относим за целите, раззлични от независимата икономическа дейност на бенефициента..

Когато бенефициентът е имал право на приспадане на данъчен кредит за начисления ДДС за доставката на стоки и/или услуги, финасирани по опертивната програма и не го е упражнил по реда и в сроковете предвидени в закона, същият представлява възстановим ДДС и съответно също е недопустим за финансиране.

Бенефициент, който не е регистриран по ЗДДС, включва в искането за междинно/финално плащане към Управляващия орган невъзстановимия ДДС за доставки на стоки и/или услуги, като допустим за финасиране разход по проекта, като представя Декларация, че няма да упражни правото си на данъчен кредит по чл.74 или чл.76 от ЗДДС за налични активи или получени услуги, финансирани по оперативната програма, преди датата на регистрация по ЗДДС (Приложение 2.13 – Декларация 2).

Бенефициентите са длъжни да водят подробна счетоводна отчетност, която да е достатъчна за установяване и проследяване на възстановим и невъзстановим данък върху добавена стойност по конкретен договор/заповед за предоставяне на за безвъзмездна финансова помощ.

При подаване на първото междинно или окончателно искане за плащане към Управляващия орган, бенефициентите следва да декларират своя статут на регистрирано или нерегистрирано лице по ЗДДС. Регистрираните лица представят и удостоверение за регистрация по ЗДДС. Бенефициентите са задължени при промяна в статута си по ЗДДС да подадат нова декларация относно изменението на обстоятелствата с първото искане за плащане след промяната.. За включения в искането невъзстановим (допустим) данък върху добавена стойност, бенефициентите представят на Управляващия орган копие " от дневника за покупки, за съответните данъчни периоди по чл. 72, ал. 1 от ЗДДС, от които е видно, че не е ползван данъчен кредит (в случай, че е приложимо).

Бенефициентите следва да поддържат и предоставят информация за размера на невъзстановимия данък върху добавена стойност, който се включва като допустим разход по проекта, посочвайки сумата в таблица съгласно Приложение 2.17, при подаване на всяко искане за междинно или финално плащане.

ЧАСТ ВТОРА
ТЕХНИЧЕСКО И ФИНАНСОВО ОТЧИТАНЕ

Бенефициентът трябва да гарантира, че отпуснатите средства по проекта ще се разходват в съответствие с националното законодателство и с установените норми на ЕС, спазвайки принципите за икономичност, ефективност и ефикасност.

Необходимата информация за отчитане на изпълнението на проектите се подава към Управляващия орган чрез ИСУН 2020. При изготвянето на документи в процеса на изпълнение на проекта и при неговото отчитане задължително се спазват образците, приложени към настоящото ръководство.

При **техническото отчитане** се описват извършените през отчетния период дейности, постигнатите индикатори, резултати и напредък по проекта.

Във **финансовия отчет** се отчитат направените разходи. Към отчета се прилагат описи на разходите, придружени с разходооправдателни документи.

В **искането за плащане** се включват реално извършени и платени разходи. Искането за плащане (с изключение на авансовото плащане) включва допустими и действително извършени от бенефициента разходи и се основава на фактури и/или документи с равносилна доказателствена стойност, които се съхраняват при бенефициента.

Всички отчети се представят в Управляващия орган чрез ИСУН 2020. Информацията по отчетите се изготвя задължително на **български език** Бенефициентът задължително изготвя пълен екземпляр на техническия и финансовия отчет, който запазва и прилага към досието на проекта, което следва да бъде налично, при всяко посещение, осъществено от УО или друг орган, имащ право да извършва проверки по изпълнението на договора за безвъзмездна финансова помощ.

*Всички документи в отчетите следва да се представят в изискуемия **формат** и **подредба**, позволяваща хронологична проследимост и проверка на извършените дейности.*

1. ИСКАНЕ ЗА АВАНСОВО ПЛАЩАНЕ

След подписване на договор за безвъзмездна финансова помощ по ОПИК и с цел осигуряване на оборотни средства за изпълнение на проекта, бенефициентите имат право на авансово плащане в следните размери:

- до 40% от стойността на безвъзмездната помощ по държавни помощи обезпечени с банкова гаранция и

- до 20% от стойността на безвъзмездната помощ за останалите проекти.

Средствата от изплатения аванс следва задължително да се използват единствено и само за целите на проекта.

Необходими документи за авансово плащане:

- Искане за плащане се генерира в ИСУН 2020 за всички процедури, като Приложение 2.8 от Ръководството се подава в ИСУН 2020 (приложимо само за процедури BG16RFOP002-1.001 и BG16RFOP002-2.001);
- Финансова идентификационна форма – Приложение 2.9;
- Банкова гаранция - Приложение 2.10;
- Декларация за банкова сметка за целите на проекта – Приложение 2.11;

Издадената за целта на авансовото плащане банкова гаранция трябва да бъде за сумата на искания аванс и да е със срок не по-малък от 5 месеца след изтичане на крайния срок за изпълнение на проекта.

Обезпечения по авансови плащания не се изискват от бенефициенти – органи на централната администрация.

Документите се подават електронно в ИСУН 2020, съгласно Инструкции на Управляващия орган, като единствено Банковата гаранция се подава в деловодството на Централната администрация на Управляващия орган и на хартиен носител в оригинал. Авансовото плащане се извършва в двуседмичен срок или по-дълък срок предвиден в съответните Условия за кандидатстване от датата на постъпване на искането от бенефициента, като този срок се спира, в случай на изпращане на искане за пояснения и/или липсващи документи, при констатирани несъответствия.

2. МЕЖДИНЕН ОТЧЕТ/ИСКАНЕ ЗА МЕЖДИННО ПЛАЩАНЕ

Бенефициентът е длъжен да представи междинен отчет при всяко искане за междинно плащане. Всеки следващ междинен отчет обхваща отчетния период, следващ периода на последния одобрен междинен отчет (**Пример: 1-ви междинен отчет 01.01.2015 г. – 30.04.2015 г.; 2-ри междинен отчет 01.05.2015 г.- 31.07.2015 г.**). Междинният отчет се състои от:

- Технически отчет – директно попълнен в ИСУН 2020;
- Сканирани оригинали на документи, потвърждаващи/удостоверяващи изпълнението на дейностите и целите по проекта;

- Искане за плащане се генерира в ИСУН 2020 за всички процедури, като Приложение 2.8 от Ръководството се подава в ИСУН 2020 (приложимо само за процедури BG16RFOP002-1.001 и BG16RFOP002-2.001);
- Финансова идентификационна форма – Приложение 2.9;
- Декларация за допустимите разходи – Приложение 2.14;
- Междинен финансов отчет, вкл. Отчет за източниците на финансиране – директно попълнен и генериран в ИСУН 2020, съгласно Инструкции на УО;
- Опис на документи – списък с разходооправдателните документи към отчета – директно попълнен и генериран в ИСУН 2020, съгласно Инструкции на УО;
- Декларация за липса/наличие на регистрация по ЗДДС - бенефициентът следва да декларира своя статут на регистрирано или нерегистрирано лице по ЗДДС (Приложение 12 „Декларация 1“) ;
- Декларация за неупражняване правото на данъчен кредит по чл. 74 или чл. 76 от ЗДДС. Бенефициентът представя декларация пред Управляващия орган, че няма да упражни правото си на данъчен кредит по чл. 74 или чл. 76 от ЗДДС – Приложение 2.13 – Декларация 2;
- Сканиран оригинал на дневника за покупките, съгласно Указание ДНФ№3/23.12.2016 г. (в случай, когато ДДС е отчетен като допустим разход);
- Таблица за размер на ДДС, включен в допустимите разходи по проект – Приложение 2.17 (в случай, че е приложимо);
- Индивидуален сметкоплан, утвърден от ръководството на предприятието с включени в него обособени счетоводни сметки, специално открити за проекта;
- Извлечения от обособените счетоводни сметки, специално открити за проекта;
- Сканиран оригинал на амортизационен план/инвентарна книга;
- Сканирани оригинали на разходооправдателните документи;
- Сканирани оригинали на платежни документи (фискални бонове, платежни нареждания заверени от банка/банкови извлечения, разходни касови ордери и други), доказващи извършените плащания;

2.1. МЕЖДИНЕН ТЕХНИЧЕСКИ ОТЧЕТ

Бенефициентът е длъжен да представи междинен технически отчет при всяко искане за междинно плащане. Този отчет включва информация за напредъка на проекта и постигнатите резултати през отчетния период.

Междинният технически отчет, като част от междинния отчет, трябва да съдържа информация за всички аспекти на изпълнението на проекта за описания период - описание и оценка на дейностите по проекта, в това число отчитане на резултатите. Информацията по междинния технически отчет се попълва в ИСУН 2020. Всички документи, удостоверяващи изпълнението на дейностите, се прикачат задължително в системата.

Междинният технически отчет трябва да съдържа кратко, точно и ясно описание на **всички изпълнени дейности за отчетния период**. В случай, че част от дейностите, предвидени за съответния период не са изпълнени към момента на отчитане, и не са постигнати предвидените резултати, то те трябва да се опишат, като се посочат причините за тяхното неизпълнение или забавяне.

След доставка, инсталиране, тестване и пускане в експлоатация на оборудването, бенефициентът подписва Приемо-предавателен протокол за доставка (Приложение 2.3.).

При изпълнение на услуга, бенефициентът подписва приемо-предавателен протокол за услуга (Приложение 2.4.), при предаване на резултата/документацията от извършена услуга.

При извършване на строително-монтажни работи (СМР), свързани с дейности по строителство, ремонт и/или реконструкции и други, обект на финансова безвъзмездна помощ, бенефициентът подписва приемо-предавателен протокол за СМР по образец (Приложение 2.5.), след приключване на строителните дейности.

ВАЖНО!

Дейностите, предвидени в договора за безвъзмездна финансова помощ ще бъдат признати за изпълнени, само ако бъдат доказани чрез всички необходими документи, удостоверяващи извършването им. За допустими ще бъдат признати разходи за дейности одобрени от УО за изпълнени.

Списък от документи, които се изискват за одобрение на изпълнените дейности и свързаните с тях допустими разходи, е приложен в Таблици 1 и 2 към т. 4.1. по-долу. Списъкът на документите не е изчерпателен, а само насочващ, тъй като спецификата на отделните договори за безвъзмездна финансова помощ предполага и твърде широк спектър от документи, който не може да бъде напълно изброен.

За всеки Междинен отчет, заедно с приложените към него придружителни документи, УО се произнася в срока и при условията на чл. 62 ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

УО не носи отговорност, когато не е получен писмен отговор в указания срок, в случаите на промяна на данните за кореспонденция на Бенефициента (адрес, телефон/мобилен телефон и факс), при положение, че бенефициентът **не е уведомил** УО по надлежния ред.

В случай на установена необходимост УО, чрез писмено искане за допълнителна информация, документи или разяснения по предадения отчет, спира срока за одобрение на отчета. След получаване на изисканите разяснения, срокът за произнасяне по отчета продължава да тече от датата, следваща датата, на която е получена изисканата информация.

В случай, че за вземането на решение от страна на УО и/или упълномощените от него лица е необходимо становище от друг орган, срокът за вземане на решение се удължава с нормативно определения срок за издаване на съответния документ. Срокът за преглед и одобрение на отчета продължава да тече от датата на изпращане на уведомлението до Бенефициента за приключване на проверката от страна на УО и/или упълномощените от него лица.

Съгласно Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, срокът за одобрение на отчет не може да бъде спиран от страна на УО общо за повече от един месец.

Датата на получаване на изисканата информация или документи се удостоверява с датата на завеждането ѝ в ИСУН 2020.

2.2. МЕЖДИНЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ И ИСКАНЕ ЗА МЕЖДИННО ПЛАЩАНЕ

Искането за междинно плащане включва реално извършените и разплатени по време на периода на отчета разходи за дейности, описани и в междинния технически отчет. Междинният финансов отчет трябва да предоставя пълна информация относно изразходваните средства по договора за безвъзмездна финансова помощ към съответния отчетен период.

В случаите, при които авансовите плащания към бенефициентите на ОПИК са обезпечени с банкова гаранция , общият размер на авансовите и междинните плащания не може да надхвърля **95%** от безвъзмездната финансова помощ.

За всички останали случаи, общият размер на авансовите и междинните плащания не може да надхвърля **80%** от безвъзмездната финансова помощ.

За бенефициенти, структури на централната администрация, УО може да определи размер на авансовите и междинните плащания до 95% от одобрената безвъзмездна финансова помощ, в случай че утвърдените разходи по бюджета на първостепенния разпоредител, в чиято структура е съответния бенефициент, са по-високи от размера на отпуснатите авансови плащания.

3. ФИНАЛЕН ОТЧЕТ/ИСКАНЕ ЗА ОКОНЧАТЕЛНО ПЛАЩАНЕ

Бенефициентът е длъжен да представи финален отчет след приключване на дейностите по проекта. Финалният отчет обхваща отчетния период, следващ периода на последния одобрен междинен отчет и съдържа информация за реализираните по време на проекта дейности и извършени разходи.

Съгласно Общите условия към договора за безвъзмездна финансова помощ финалният отчет трябва да бъде **представен в срок до два месеца след изтичане на крайната дата за изпълнение на дейностите по проекта**. Всяко закъснение по обективни причини трябва да бъде придружено с писмено обяснение. УО има правото да не приеме обяснението, представено от Бенефициента, ако то е необосновано (неоснователно). Финалният отчет се състои от:

- Технически отчет, директно попълнен в ИСУН 2020;
- Информация за хоризонтални политики и визуализация – Приложение 2.7, ведно с документи, доказващи осъществяването на дейностите по визуализация и публичност (снимка на билборд/плакат; документи удостоверяващи провеждане на публично събитие (за бенефициенти с размер на безвъзмездната финансова помощ над 500 000 евро); разпечатка от сайта на бенефициента и др.);
- Сканирани оригинали на документи, потвърждаващи/удостоверяващи изпълнението на дейностите, целите и индикаторите по проекта;
- Декларация за държавни помощи, ведно с приложения към нея по образец към Условията за кандидатстване по съответната процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Информацията следва да е актуална към датата на приключване на договора за безвъзмездна финансова помощ.
- Искане за плащане се генерира в ИСУН 2020 за всички процедури, като Приложение 2.8 от Ръководството се подава в ИСУН 2020 (приложимо само за процедури BG16RFOP002-1.001 и BG16RFOP002-2.001);
- Финансова идентификационна форма – Приложение 2.9;
- Декларация за допустимите разходи – Приложение 2.14;
- Финален финансов отчет, вкл. Отчет за източниците на финансиране - директно попълнен и генериран в ИСУН 2020, съгласно Инструкции на УО;
- Опис на документи – списък с разходооправдателните документи към отчета – директно попълнен и генериран в ИСУН 2020, съгласно Инструкции на УО;

- Декларация за липса/наличие на регистрация по ЗДДС - бенефициентът следва да декларира своя статут на регистрирано или нерегистрирано лице по ЗДДС. Регистрираните лица представят при първо междинно/окончателно искане за плащане и сканиран оригинал на удостоверение за регистрация по ЗДДС– Приложение 2.12- Декларация 1;

- Декларация за неупражняване правото на данъчен кредит по чл. 74 или чл. 76 от ЗДДС – Приложение 2.13 – Декларация 2. Бенефициентът представя декларация пред Управляващия орган, че няма да упражни правото си на данъчен кредит по чл. 74 или чл. 76 от ЗДДС (в случай, че е приложимо) 30. Сканиран оригинал на дневника за покупките, съгласно Указание ДНФ-3/23.12.2016г. (в случай, че е приложимо);

- Таблица за размер на ДДС, включен в допустимите разходи по проект – Приложение 2.17 (в случай, че е приложимо когато ДДС е отчетен като допустим разход);

- Индивидуален сметкоплан, утвърден от ръководството на предприятието с включени в него обособени счетоводни сметки, специално открити за проекта;

- Извлечения от обособените счетоводни сметки, специално открити за проекта;

- Сканиран оригинал на амортизационен план/инвентарна книга;

- Сканирани оригинали на разходооправдателните документи;

- Сканирани оригинали на платежни документи (фискални бонове, платежни нареждания заверени от банка/банкови извлечения, разходни касови ордери и други), доказващи извършените плащания;

- Сканиран оригинал на Одитен доклад съобразен с предмета, обема и сложността на ангажимента – Приложение 2.15 - изготвен от лице/лица, притежаващи изискуема квалификация и компетентност за извършване на одиторски процедури относно проект или ангажименти за договорени процедури с призната правоспособност и притежаване на съответен национален или международен сертификат в областта на одита. Приложимо е за проекти на безвъзмездната финансова помощ над 750 000 евро (1 466 872,50 лв.);

3.1. ФИНАЛЕН ТЕХНИЧЕСКИ ОТЧЕТ

Финалният технически отчет, като част от финалния отчет, трябва да съдържа кратко, точно и ясно описание на всички изпълнени дейности и условията, при които са изпълнени, постигнатите резултати, информация за изпълнението на заложените индикатори, информация за предприетите стъпки с цел осигуряване на прозрачност и публичност на финансирането от ЕС, както и информация, с която да бъде оценен ефектът от проекта. В случай, че част от дейностите не са изпълнени и не са постигнати

предвидените резултати, то те трябва да се опишат, като се посочат причините за тяхното неизпълнение. Към отчета бенефициентът следва да приложи приемо-предавателни протоколи за извършените доставки /услуги/СМР.

След доставка, инсталиране, тестване и пускане в експлоатация на оборудването, бенефициентът подписва Приемо-предавателен протокол за доставка (Приложение 2.3.).

При изпълнение на услуга, бенефициентът подписва приемо-предавателен протокол за услуга (Приложение 2.4.), при предаване на резултата/документацията от извършена услуга.

При извършване на строително-монтажни работи (СМР), свързани с дейности по строителство, ремонт и/или реконструкции и други, обект на финансова безвъзмездна помощ, бенефициентът подписва приемо-предавателен протокол за СМР по образец (Приложение 2.5.), след приключване на строителните дейности.

ВАЖНО!

Дейностите, предвидени в договора за безвъзмездна финансова помощ ще бъдат признати за изпълнени, само ако бъдат доказани чрез всички необходими документи, удостоверяващи извършването им. За допустими ще бъдат признати разходи за дейности одобрени от УО за изпълнени.

Списък от документи, които се изискват за одобрение на изпълнените дейности и свързаните с тях допустими разходи, е приложен в Таблици 1 и 2 към към т. 4 по-долу. Списъкът на документите не е изчерпателен, а само насочващ, тъй като спецификата на отделните договори за безвъзмездна финансова помощ предполага и твърде широк спектър от документи, които не могат да бъдат напълно изброени.

За всеки Финален отчет, заедно с приложените към него придружителни документи, УО се произнася в срока и при условията на **62 ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове.**

УО не носи отговорност, когато не е получен писмен отговор в указания срок, в случаите на промяна на данните за кореспонденция на Бенефициента (адрес, телефон/мобилен телефон и факс), при положение, че бенефициентът не е уведомил УО по надлежния ред.

В случай на установена необходимост УО, чрез писмено искане за допълнителна информация, документи или разяснения по предадения отчет, спира срока за одобрение на отчета. След получаване на изисканите разяснения, срокът за произнасяне по отчета

продължава да тече от датата, следваща датата, на която е получена изисканата информация.

В случай, че за вземането на решение от страна на УО и/или упълномощените от него лица е необходимо становище от друг орган, срокът за вземане на решение се удължава с нормативно определения срок за издаване на съответния документ. Срокът за преглед и одобрение на отчета продължава да тече от датата на изпращане на уведомлението до Бенефициента за приключване на проверката от страна на УО и/или упълномощените от него лица.

Съгласно Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, срокът за одобрение на отчет не може да бъде спиран общо за повече от един месец.

Датата на получаване на изисканата информация или документи се удостоверява с датата на завеждането ѝ в ИСУН 2020.

3.2. ФИНАЛЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ И ИСКАНЕ ЗА ОКОНЧАТЕЛНО ПЛАЩАНЕ

Размерът на окончателното плащане се определя след приключване на проекта и одобрение на финалния отчет и представлява разлика между общата стойност на одобрената безвъзмездна финансова помощ и сумата на изплатения аванс, включително натрупаната лихва, и междинните плащания.

Отчитането на разходите става съгласно бюджета на съответния договор за безвъзмездна финансова помощ. Отчитат се единствено разходите, свързани с изпълнените за съответния период дейности.

Всички разходооправдателни документи се добавят в секция „Опис документи" в ИСУН 2020 по реда, по който са записани в бюджета. След всяка фактура се поставя съответното платежно нареждане/банково извлечение или фискален бон за плащане, както и извлечения от съответния вторичен счетоводен документ или регистър, доказващи осчетоводяването им. **Датите на отчетните разходооправдателни документи следва да попадат в рамките на периода за допустимост и са в съответствие с** изискванията посочени изрично в Насоките/Условията за кандидатстване по процедурата.

Първични счетоводни и други приложими документи, съставени на чужд език се предоставят с превод на български език.

Индивидуалният сметкоплан утвърден от ръководството на предприятието, с включени в него обособени счетоводни сметки специално открити за проекта, се представя при първото междинно плащане, при промяна или, ако няма междинни плащания, при окончателно плащане.

4. ДОКУМЕНТИ, КОИТО УДОСТОВЕРЯВАТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ И ИЗВЪРШВАНЕТО НА РАЗХОДИТЕ ПО ПРОЕКТА

4.1. ДОКУМЕНТИ, ПРИЛАГАНИ КЪМ МЕЖДИНЕН/ФИНАЛЕН ОТЧЕТ, ПОТВЪРЖДАВАЩИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОЕКТА

В Таблица 1 по-долу е представен списък от документи, които се изискват за одобряване на дейностите по проекта. Следва да се има предвид, че списъкът на документите не е изчерпателен, а само насочващ.

Таблица 1: Документи, прилагани към междинен/финален отчет, потвърждаващи изпълнението на дейностите по проекта

Видове дейности	Документи
Доставка на ДМА (машини, съоръжения, оборудване)	- *Цялата документация, свързана с проведените процедури за избор на изпълнител трябва да бъде налична (прикачена) в последно актуалната версия на „Процедури за избор на изпълнител и сключени договори" в ИСУН 2020.* - *Договор/и за доставка с изпълнител/и и изменения към него (ако е приложимо).* - *Приемо-предавателен протокол за доставки на оборудване, подписан от бенефициента и изпълнителя.* - *Документацията към машината /устройството (ръководство за експлоатация/паспорт/лиценз и техническа спецификация, издадени от производителя или доставчика на оборудването) с цел удостоверяване съответствието на спецификациите и параметрите на реално доставените ДМА с оферираното от изпълнителя.* - *Гаранционна карта.* - *Снимки на табелите със серийните номера и моделите на оборудването/ машините/ съоръженията.* - *Снимки на доставените машини и оборудване с видими стикери за визуализация.* - *Потвърждение за заприходяването на актива (Инвентарна книга и/или Амортизационен план съдържащи име, фамилия, подпис и длъжност на лицето, съставило документа, както и на ръководителя на предприятието).*

	Важно: ***Необходимо е съблюдаване на съответствие на датата на придобиване на дълготрайните активи, посочени в приемо – предавателния протокол (ППП) и същите, посочени в Амортизационния план/Инвентарната книга.*** ***Относно въвеждане в експлоатация на активите следва да бъде съблюдавано националното законодателство – чл. 52 ал.3 от ЗКПО и т.6.1 от СС 4 "Отчитане на амортизациите", които цитират разпоредбите относно месеца на въвеждане в експлоатация.***
Доставка на софтуерни приложения и/или специализирани компютърни приложения	*Цялата документация, свързана с проведените процедури за избор на изпълнител трябва да бъде налична (прикачена) в последно актуаланата версия на „Процедури за избор на изпълнител и сключени договори" в ИСУН 2020.* *Договор/и за доставка с изпълнител/и и изменения към него (ако е приложимо).* *Приемо-предавателен протокол за доставка.* *Разпечатки на снимки на екран (скрийншотове). На скрийншотовете да се виждат наименование, производител и сериен номер на продукта (номер на лицензa), заглавна страница, основни менюта, функции и др. елементи, показващи произхода, предназначението и възможностите на софтуера. Когато е възможно продуктът трябва да е визуализиран, по начин показващ помощта от ЕС чрез ЕФРР, съобразно изискванията.* *Лиценз/протокол/ръководство за функциониране на софтуерната система от съответния доставчик/производител, изискуеми с цел удостоверяване съответствието на спецификациите на реално доставените приложения с оферираното от изпълнителя.* *Потвърждение за заприходяването на актива (Инвентарна книга и/или Амортизационен план съдържащи име, фамилия, подпис и длъжност на лицето, съставило документа, както и на ръководителя на предприятието).* ***Важно:*** ***Необходимо е съблюдаване на съответствие на датата на придобиване на дълготрайните активи, посочени в приемо – предавателния протокол (ППП) и същите, посочени в Амортизационния план/Инвентарната книга.***

	Относно въвеждане в експлоатация на активите следва да бъде съблюдавано националното законодателство – чл. 52 ал.3 от ЗКПО и т.6.1 от СС 4 "Отчитане на амортизациите", които цитират разпоредбите относно месеца на въвеждане в експлоатация.
Услуги	*Цялата документация, свързана с проведените процедури за избор на изпълнител трябва да бъде налична (прикачена) в последно актуаланата версия на „Процедури за избор на изпълнител и сключени договори" в ИСУН 2020.* *Договор/и за услуги с изпълнител/и и изменения към него (ако е приложимо).* *Приемо–предавателен протокол за приемане на извършените услуги и постигнати резултати, подписан от бенефициента и изпълнителя.* *Всички резултати или продукти (първоначален одит за установяване на съответствието на действащата система/продукт с изискванията на конкретният стандарт/система и анализ на настоящото състояние, разработени наръчници и/или ръководства и/или сертификат и/или акредитация, маркетингова стратегия, бизнес план и т.н.) изготвени по договора за услуга, съобразно вида на дейността.*
Извършване на ограничени строително-монтажни работи (СМР)	*Цялата документация, свързана с проведените процедури за избор на изпълнител трябва да бъде налична (прикачена) в последно актуаланата версия на „Процедури за избор на изпълнител и сключени договори" в ИСУН 2020.* ***САМО в случаите, в които не е извършван предварителен/последващ контрол от страна на УО преди представяне на отчета и документацията не е налична в УО.*** *Договор/и за СМР с изпълнител/и и изменения към него (ако е приложимо).* *Документ удостоверяващ правото на ползване върху съответния недвижим имот обект на интервенция (нотариален акт, договор за наем и други).* *Приемо–предавателен протокол за приемане на извършените СМР, подписан от бенефициента и изпълнителя. (Приложение 2.5 Приемо-предавателен протокол за СМР).* *Строително разрешение (ако е приложимо).* *Документ, удостоверяващ, че не е необходимо разрешение за*

	строителство. - *Съгласувателни писма със съответните институции.* - *Разрешение за ползване или удостоверение за въвеждане в експлоатация (ако е приложимо).* - *Снимки на сградите и производствените помещения, преди и след приключване на СМР.* - *Други документални доказателства, че планираните СМР са действително извършени.* - *Документация, свързана с придобиването на инвестиционни проекти по смисъла на Закона за устройство на територията (ЗУТ).* - *Приемо-предавателен протокол за придобиване на инвестиционен проект, подписан от бенефициента и изпълнителя (в случай че е приложимо).* - *Виза за проектиране на основание чл.140 от ЗУТ, когато е приложимо.* - *Одобрени инвестиционни проекти за съществуващите сгради и съоръжения, а за сградите построени преди 7 април 1987 г., които нямат техническа документация се изисква удостоверение за търпимост от съответната община и проект за архитектурно заснемане на съществуващото състояние на сградата (ако е приложимо).* - *Количествено-стойностна сметка (КСС) като част от проектно-сметната документация на инвестиционния проект.* - *Актове образци съгласно ЗУТ в зависимост от обхвата и категориите на строежа.* - *Документ, удостоверяващ приключване на СМР - констативни протоколи за завършено СМР, подписани от изпълнител и възложител.* - *Разрешение за ползване или удостоверение за въвеждане в експлоатация (ако е приложимо).* - *Снимки на сградите, помещенията и терените, преди и след приключване на СМР.* - *Други документални доказателства, че планираните СМР са действително изпълнени.*

Осигуряване на необходимия квалифициран персонал и персонал отговорен за икономическите дейности	*Трудови договори/ допълнителни споразумения към трудови договори на наетия персонал или друг приложим документ, придружени от:* - *Длъжностни характеристики за заеманата позиция/ длъжност.* - *Уведомления/ справки издадени от НАП, съгласно задължението по чл. 62, ал.3 от Кодекса на труда.* - *Документи, доказващи опит и квалификация.* - *За назначаването на лицата в екипа, които не са посочени поименно в първоначалния договор за безвъзмездна финансова помощ, следва да се представи доказателство за извършена публикация на обява за набиране на персонал, например в платформа за търсене и предлагане на работа.* - *Информация за изпълнение на дейностите от екипа по проекта се попълва в ИСУН2020, секция „Екип по проекта"*
Наем на помещения	- *Цялата документация, свързана с извършеното пазарно проучване трябва да бъде налична (прикачена) в последно актуалната версия на „Процедури за избор на изпълнител и сключени договори" в ИСУН 2020, включваща актуални разпечатки на обяви за недвижими имоти, отдавани под наем и обосновка за извършения избор* - *Сключен договор за наем за недвижим имот и изменения към него (ако е приложимо), между бенефициента и наемодател (юридическо или физическо лице).*
Дейности по публичност и информиране	- *Цялата документация, свързана с проведените процедури за избор на изпълнител трябва да бъде налична (прикачена) в последно актуаланата версия на „Процедури за избор на изпълнител и сключени договори" в ИСУН 2020.* - *Договор и изменения към него (ако е приложимо).* - *Приемо-предавателен протокол.* - *За организирани събития /пресконференции, информационни дни, форуми и т.н./ - покани, презентации, присъствени списъци, публикации в пресата и отразяване в медиите, снимки, програма, дневен ред и т.н.;* - *За изготвени печатни информационни/рекламни материали – снимки (например на билбордове, табели, бенери, трансапаранти, промо пакети, съдържащи папки, химикали, тефтери и т.н.); сканирани копия на листовки, брошури, флаери и т.н.;* - *За изготвени аудио - визуални рекламни продукти - рекламни радио/ТВ клипове, рекламни съобщения, промоционални филми и*

	т.н.: сертификати за излъчени материали от съответната електронна медия, аудио/видео файлове с изготвените продукти; - *За направени публикации /печатни и електронни/ - копие на публикациите, включително на първите страници на изданията, заглавието на страницата и самата страница, където е разположена публикацията (ако е приложимо);* - *екранни снимки (screen shots) на електронни публикации* - *Доказателства за извършването на други мерки за осигуряване на информация и комуникация, предвидени в „Еинния наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г.“.*
Одит	- *Цялата документация, свързана с проведените процедури за избор на изпълнител трябва да бъде налична (прикачена) в последно актуаланата версия на „Процедури за избор на изпълнител и сключени договори“ в ИСУН 2020.* - *Договор с лице/лица за извършване на одиторски процедури относно проект или ангажимент/и за договорени процедури и изменения към него (ако е приложимо).* - *Приемо-предавателен протокол.* - *Одитен доклад.*
Други	- *Документи, които според бенефициента позволяват проследяване на изпълнението на заложените по проекта цели и резултати.*

ВАЖНО!

Във връзка с изискването на в чл. 14, пар.6 на Регламент 651/2014г. и за целите на спазването му при изпълнение на договори за безвъзмездна финансова помощ/ административни договори по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност" 2014 – 2020г., под понятието „Първи доставчик или производител" се разбира следното: Предприятие доставящо или произвеждащо нови дълготрайни активи. За целите на настоящето разяснение „нов" дълготраен материален актив е този актив, който е неупотребяван, и не е използван или завеждан в счетоводните книги, преди придобиването му от получателя на помощта. Не се счита за „нов" този дълготраен материален актив, който е - втора употреба, в т.ч. рециклиран актив. За допустим и отговарящ на условията актив ще се счита всеки дълготраен материален актив, който е нов и който за първи път е въведен в експлоатация при получателя на помощта, т.е. актив, който никога не е бил употребяван или използван преди придобиването му от получателя на помощта.

ВАЖНО!

Всички описани по-горе документи се представят чрез системата ИСУН 2020 в съответния приложим модул, съгласно инструкциите на УО за отчитане на ДБФП чрез ИСУН 2020.

4.2. РАЗХОДООПРАВДАТЕЛНИ И ДРУГИ ДОКУМЕНТИ, КЪМ МЕЖДИНЕН/ФИНАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ОТЧИТАНЕ НА РАЗХОДИТЕ ПО ПРОЕКТА.

За всеки отчетен разход по проекта следва да бъдат представени първични счетоводни документи - фактури или други документи с еквивалентна доказателствена стойност. Разходооправдателните документи трябва да са издадени на името на бенефициента и/или на неговите партньори по проекта (в случай, че е приложимо) и да съдържат необходимите реквизити, съгласно националното законодателство. Документите следва задължително да съдържат и **номера на договора за предоставяне на безвъзмездна помощ.**

Всеки един първичен счетоводен документ трябва да бъде придружен и от документи, доказващи извършените плащания – фискален бон или платежно нареждане, заверено от банката-наредител/банково извлечение от сметката на бенефициента.

Бенефициентите трябва да предоставят, като неразделна част от документацията за отчитане, извлечения от обособените аналитични счетоводни сметки, които са длъжни да водят по време на изпълнение на договорите за безвъзмездна финансова помощ. Сканирани оригинали на всички документи, които са неразделна част от Междинния/Финалния финансов отчет, се прикачват към пакета отчетни документи в ИСУН 2020. Отчитането на разходите се извършва съгласно бюджета на съответния договор за безвъзмездна финансова помощ.

Всички разходооправдателни документи се добавят в секция „Опис - документи" в ИСУН 2020 по реда, по който са записани в бюджета. След всяка фактура се поставя съответното платежно нареждане/банково извлечение или фискален бон за плащане, както и извлечения от съответния вторичен счетоводен документ или регистър, доказващи осчетоводяването им. Датите на отчетните разходооправдателни документи следва да попадат в рамките на периода на **допустимост на разходите**, посочен изрично в Условията за кандидатстване. Първични счетоводни и други приложими документи, съставени на чужд език се предоставят с превод на български език.

Индивидуалният сметкоплан утвърден от ръководството на предприятието, с включени в него обособени счетоводни сметки специално открити за проекта, се представя при първото междинно плащане, при промяна или, ако няма междинни плащания, при окончателно плащане.

Когато се упражняват едновременно дейности в недопустими и допустими сектори по конкретна процедура, безвъзмездната помощ се предоставя само за дейностите в допустимите сектори, като бенефициентите следва да водят отделна счетоводна отчетност, която да гарантира отделяне на дейностите и/или разграничаване на разходите, така че дейностите в недопустимите сектори да не се ползват от безвъзмездната помощ, предоставена по съответната процедура.

При изпълнение на договори с участието на партньори, за допустими се признават разходите на партньорите, когато:

- има подписано партньорско споразумение;
- разходите на партньорите са подкрепени с разходооправдателни документи, вписани в счетоводните регистри на партньора (приложени са извлечения от обособените счетоводни сметки по проекта);
- партньорите са извършили дейности, заложени в проектното предложение;
- разходите са включени в искането за плащане.

Таблица 2 Списък на документи, които се изискват за одобряване на разходите по проекта.

Таблица 2

Видове разходи:	***Документи за финансово отчитане:***
Разходи за придобиване дълготрайни материални активи (ДМА) **Разходи за придобиване на дълготрайни нематериални активи (ДНА)**	*Първичен разходооправдателен документ (фактура);* *Платежно нареждане, заверено от банката/банково извлечение или фискален бон/вносна бележка доказващи плащането;*
Разходи за материали и консумативи	*Първичен разходооправдателен документ (фактура);* *Платежно нареждане, заверено от банката/банково извлечение или фискален бон/вносна бележка доказващи плащането.*
Разходи за амортизации	*Амортизационен план;* *Данъчен амортизационен план;* *Извлечения от счетоводните сметки за начислените разходи за амортизация.* *Важно:* ***При предоставяне на на безвъзмездна финансова помощ и възстановима помощ, разходите за амортизация могат да се считат за допустими, когато са изпълнени следните условия:*** *да се отнасят за дейности и разходи, допустими за съответния проект, като това изрично е посочено в Условията за кандидатстване;* *разходите са изчислени в съответствие с разпоредбите на Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО);* *размерът на разходите е надлежно удостоверен с придружаваща документация, имаща равностойна*

	доказателствена стойност на фактури за допустими разходи – в случаите, в които разходите се възстановяват под формата посочена в чл.55, ал.1, т.1 от ЗУСЕСИФ; *разходите се отнасят само за периода на изпълнение на проекта;* *активите не са закупени, дори частично, с безвъзмездна финансова помощ или възстановима помощ.*
Принос в натура	*При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и възстановима помощ по оперативната програма, приносът в натура под формата на предоставяне на строителни работи, стоки, услуги, земя или друг недвижим имот, за които няма плащане в брой, подкрепено с фактури или сметоводни документи с еквивалентна доказателствена стойност, може да бъде допустим, при условие, че е изпълнено всяко от следните условия:* *да се отнася за дейности и разходи, допустими за съответния проект, като това изрично е посочено в Условията за кандидатстване;* *безвъзмездната финансова помощ по проектите, които включват принос в натура не трябва да надвишава общата стойност на допустимите разходи намалена с приноса в натура към момента на приключване на проекта;* *стойността на приноса в натура да не надхвърля обичайната пазарна стойност;* *стойността и предоставянето на приноса в натура да могат да бъдат независимо оценени и проверени;* *стойността на земята или на друг недвижим имот се удостоверява от сертифициран оценител или от съответно упълномощен служебен орган и не надвишава прага по чл.19, ал.3 от ПМС 189/28.07.2016г. за определяне на национални*

	правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани ЕСИФ за програмен период 2014-2020; - *в случай на принос в натура под формата на безплатен труд, стойността на този труд се определя, като се вземе предвид провереното отработено време и ставката за заплащане на еквивалентен труд.*
Разходи за външни услуги свързани с изпълнението на проекта, включително строително-монтажни работи	***I. В случай, че услугите се извършват от юридически лица:*** - *Първичен разходооправдателен документ (фактура);* - *Платежно нареждане, заверено от банката/банково извлечение или фискален бон/вносна бележка доказващи плащането.* ***II. В случай, че услугите се извършват от физически лица:*** - *Сметка за изплатени суми;* - *Разходни касови ордери за изплатените суми (ако са платени в брой) или платежни нареждания, придружени от банкови извлечения за преведените възнаграждения;* - *Платежни нареждания, заверени от банката/банкови извлечения за трансфер на изплатени данъци и осигуровки.*
Разходи за командировки в страната и чужбина (пътни, дневни и квартирни)	- *Заповед за командировка, вкл. доклад за извършената работа - за командировките в страната;* - *Заповед за командировка, отчет за извършената работа и авансов отчет за предоставената валута, ако преди заминаването е получен служебен аванс - за командировките в чужбина;* - *Разходни касови ордери за изплатените суми;* - *Заповед за използване на МПС за целите на проекта и/или пълномощно за използване на МПС*

(при пътуване със служебен автомобил);

- *Заповед за определяне на разходна норма и вид на използваното гориво (при пътуване със служебен автомобил);*
- *Пътна книжка/пътен лист (при пътуване със служебен автомобил);*
- *Справка, съдържаща информация за изминатите километри, разходната норма и извършените разходи за гориво, съобразно разходната норма на съответното МПС, за периода, за който автомобилът е ползван за целите на проекта;*
- *Приложен документ за определяне на разходна норма;*
- *Фактури за гориво (при пътуване с лично МПС или служебен автомобил);*
- *Билети и бордни карти;*
- *Фактури, удостоверяващи разходи за нощувките и ваучери за нощувки с посочен период и име на командированото лице;*
- *Платежно нареждане, заверено от банката/банково извлечение или фискален бон/вносна бележка доказващи плащането;*
- *Фактури и други първични счетоводни документи с еквивалентна доказателствена стойност.*

Важно:

Разходите за командировки са допустими при спазване на изискванията на Наредбата за командировки в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина. Максималният размер на разходите за дневни и квартирни при командировки в 39чужбина не следва да превишава размера, указан в Приложение 2 на Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина /доколкото няма противоречие с изискванията на съответните Условия за

	кандидатстване/. ***При пътуване с автомобил в страната, за допустими ще се признават разходите за изминати километри съгласно най-краткия маршрут определен по www.bgmaps.com.***
Разходи за възнаграждения (вкл. разходи за здравни и осигурителни вноски за сметка на работодателя) на персонал, назначен за <u>изпълнение на дейности по проекта</u>	*Трудови договори;* *Справка за подадените уведомления по чл. 62, ал.5 от Кодекса на труда;* *Разчетно-платежни ведомости за изплатени суми за възнаграждения;* *Платежни нареждания, заверени от банката/банкови извлечения за трансфер на изплатените данъци и осигуровки;* *Банкови извлечения за преводи по дебитни карти/банкови сметки;* *Разходни касови ордери;* *Заповеди за отпуск, болнични листа и други приложими документи съгласно трудовото законодателство.*
Разходи за възнаграждения (вкл. разходи за здравни и осигурителни вноски за сметка на работодателя) на персонал, нает във връзка с <u>управление и изпълнение на проекта</u>	*Разходите за екипи, отговорни за управление и/или изпълнение на проектите, са допустими, когато:* *управлението и/или изпълнението се осъществява само от служители на бенефициента;* *в управлението и/или изпълнението на проекта са включени и външни за бенефициента лица – при необходимост от специфична експертиза и/или липса на достатъчен собствен административен капацитет;* *управлението и/или изпълнението се осъществява изцяло от външни за бенефициента лица, избрани в съответствие с националното законодателство.*

	Когато безвъзмездната финансова помощ се предоставят под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи (чл. 55, ал. 1, т. 1 ЗУСЕСИФ), дейностите по изпълнение и/или управление се възлагат, както следва: 1. *с длъжностната характеристика на служителя, нает от бенефициента по трудово или служебно правоотношение;* 2. *дейности, изпълнявани извън установеното работно време и длъжностна характеристика на служителя, се възлагат при следните условия:* *а) със заповед на органа по назначаване на служителя по служебно правоотношение, с негово съгласие и срещу възнаграждение са възложени допълнителни задължения във връзка с управлението и/или изпълнението на проект, или* *б) със служителя по трудово правоотношение е сключен трудов договор по реда на чл. 110 от Кодекса на труда във връзка с управлението и/или изпълнението на проект;* *3. извън случаите по т. 1 и 2 за дейности по проекта с лицето е сключен договор съгласно правилата по чл. 49, ал. 2 ЗУСЕСИФ.* *Когато безвъзмездната финансова помощ и възстановима помощ за дейности по проекти на бенефициенти от централната и териториалната администрация на изпълнителната власт се предоставят под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи (чл. 55, ал. 1, т. 1 ЗУСЕСИФ), допустимият размер на разходите за възнаграждения се определя, както следва:* • *за служителите по т. 1 и 2 – до размера на възнаграждението на часова база, което лицето получава за изпълнение на дейности по основното си служебно или трудово правоотношение;* • *за лицата по т. 3 – съгласно условията на*

	сключения договор. Всички лица от екипа за изпълнение/управление на проекти изготвят месечни отчети за извършена работа и отработеното време (Приложение 2.6), *които се одобряват от ръководителя на администрацията или оправомощено от него лице – за ръководителя на проекта, и от ръководителя на проекта – за останалите лица, участващи в управлението/изпълнението на проекта.* *В отчетите за извършена работа лицата следва да описват свършената от тях работа, относима към дейностите по проекта, като се съблюдават заложените им задължения в договорите. За да бъдат верифицирани разходите за отчетените часове, изброените дейности трябва да са свързани с конкретни резултати по проектните дейности. Доказването на отчетените часове се извършва, като се приложат относими към изпълнението документи.* **Възнагражденията се отчитат със следните документи в зависимост от начините на възлагане изброени по-горе:** - *Длъжностна характеристика на съответния служител, в която е предвидено изпълнението на задължения/дейности по управление и изпълнение на проекти, съфинансирани със средства на ЕС* - *Заповед на органа по назначаване за възлагане на конкретни дейности по конкретен проект на съответния служител срещу допълнително възнаграждение (до размера на възнаграждението на часова база, което лицето получава за изпълнение на дейности по основното си служебно или трудово правоотношение;. В заповедта се посочва номерът на проекта;* - *Сключени договори;* - *Сметки за изплатени суми, разходни ордери, банкови извлечения/платежни нареждания, заверени от банката за изплатените*

	възнаграждения и внесени данъци и осигуровки; - *Ведомости за изплатени (възнаграждения) суми;* - *Фиш за заплата с ясно обособено разграничение на възнаграждението по конкретния проект (идентифицирано разплащателно перо) за служителите за които е предвидено да работят в рамките на законоустановеното работно време с длъжностна характеристика;* - *Заповед/Договор за назначаване по основно служебно или трудово правоотношение;* - *Отчети за извършена работа (Приложение 2.6),* - *Други подкрепящи документи, ако е необходимо.*
Режийни разходи (ток, телефон, отопление, вода) и разходи за наем.	***I. В случай, че услугите се извършват от юридически лица:*** - *Сключен договор за наем за недвижим имот между бенефициент и наемодател-юридическо лице;* - *Фактура с фискален бон при плащане в брой или платежно нареждане и извлечение от банката за извършеното плащане по договора за наем;* - *Фактура за режийни, издадена от наемодателя на наемателя, в която изрично се посочва за какъв вид разход се отнася – ел. енергия за м. Х в размер на …….лв. или топлофикация за м. Х в размер на ….лв. и т.н.;* - *Фактури за режийни разходи, издадени от съответните дружества на титуляра на сметката – наемодателя* ***II. В случай, че услугите се извършват от физически лица:*** - *Договор за наем на недвижим имот, който следва да съдържа: дата на сключване, данни за страните по договора, описание на имота, който се отдава под наем, стойност на наема, срок на договора, начин на плащане на наема, номер на договора на безвъзмездна финансова помощ,*

	номер на контролно-измервателните уреди, отчитащи разходите за ток/вода/топлофикация/телефон на съответния имот (ако режийните ще се представят за плащане по договора за БФП); - *Сметка за изплатени суми;* - *Платежно нареждане/банково извлечение за платен авансов ДОД 10% от страна на наемателя;* - *Разписка за получена сума за режийни разходи от наемодателя. Разписката се подписва двустранно с попълнени коректно всички реквизити – наименование и номер, съдържащ само арабски цифри, дата на издаване; наименование, адрес и номер за идентификация по чл. 84 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс на издателя и получателя, период, за който се плаща; сума за плащане; основание за плащане; подписи на двете страни по договора;* - *Фискален бон за плащане в брой на режийни разходи за наетия имот или платежно нареждане/ извлечение от банката за плащане по банков път;* - *Фактури за режийни разходи, издадени от съответните дружества на титуляра на сметката – наемодателя. Извършването на режийни разходи е допустимо, в случай, че измервателните уреди позволяват безспорно отнасяне на извършените разходи към конкретния наемател, както и когато общи измервателни уреди отчитат потребление за няколко наемателя. В последния случай за целите на финансовия контрол следва да може да се установи относимостта на прехвърления разход към съответния нает обект по обективно избрани критерии.* *Важно:* **При отчитане на разходи за телефони задължително се представя и Заповед за ползване на определени телефонни номера,**

	лицата ползващи съответните номера, както и детайлна разпечатка, приложение към фактурите издадени от съответния доставчик. **В случаите, в които не е възможно обособено отчитане на допустимите по проекта режийни разходи спрямо общите подобни разходи на бенефициента или наемодателя, то тези разходи се определят като част от общата стойност на съответния вид разход, изчислена на базата на процентна ставка, определена въз основа на надлежно обоснована методология.**

5. ПОТВЪРЖДАВАНЕ НА РАЗХОДИТЕ ОТ БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

Бенефициентите трябва да гарантират, че отпуснатите средства по проектите ще се разходват в съответствие с националното законодателство и с установените норми на ЕС, спазвайки принципите за икономичност, ефективност и ефикасност. Извършването на разходи по проектите става на основата на одобрения бюджет и при спазване на правилата за допустимост на разходите.

Бенефициентите носят цялостна отговорност за изпълнение на конкретния проект, съгласно договора за предоставяне на безвъзмездната финансова помощ, както и за потвърждаване на всички разходи по проекта въз основа на фактури и/или счетоводни документи с еквивалентна доказателствена стойност, съгласно приложимото законодателство, с изключение на следните случаи:

- отчитане на разходи чрез формите за предоставяне на финансова помощ в съответствие с национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове(ЕСИФ) през програмен период 2014-2020 и
- отчитане на финансовата помощ за финансови инструменти.

Преди плащане бенефициентите правят пълна проверка на документите, представени от изпълнителите по договори в рамките на проекта, както и проверка на изпълнението на определени условия за плащане в договора за безвъзмездна финансова помощ, в случаите на отчитане чрез формите за предоставяне на финансова помощ в съответствие с Наредба за определяне на правилата за плащания, за верификация и сертификация на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по оперативните програми и програмите за европейско териториално сътрудничество както и

извършва проверка на място на проекта за удостоверяване изпълнението на заявените за плащане дейности.

Съгласно издадения договор за безвъзмездна финансова помощ, бенефициентите декларират пред Управляващия орган изпълнението на определени обстоятелства, посочени в Декларация за допустимите разходи – Приложение 2.14 към настоящото Оперативно ръководство.

ВАЖНО!

Съгласно чл. 65, т. 8 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета всяко плащане, получено от бенефициент, произтичащо от договорна санкция в резултат на нарушение на договора между бенефициента и трета страна не се смята за приход и не се приспада от допустимите разходи за операцията.

В тази връзка, не следва да се намаляват декларираните допустими разходи с възстановени суми от неустойки, които са резултат от неизпълнение на клаузи, заложени в договор/и с изпълнел/и, когато изпълнението на договор за предоставяне на БФП изцяло съответства на заложените в него договорни условия, както и на условията за допустимост на разходите съгласно приложимото европейско и национално законодателство. В този случай, УО няма да намалява размера на неустойката от одобрената сума за плащане по отчета.

6. ИНФОРМАЦИЯ И КОМУНИКАЦИЯ

Информирането на широката общественост за съфинансирането, предоставяно от Европейския съюз по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност" 2014-2020 (ОПИК), е отговорност на всеки бенефициент, който е подписал договор за безвъзмездна финансова помощ по Оперативната програма.

Основните цели на дейностите по информация и комуникация са:

- *да повишат обществената осведоменост и прозрачността по отношение на съфинансирането на проекта по ОПИК;*
- *да информират широката общественост за ролята, която играе Европейският съюз съвместно с държавите-членки при отпускането на помощта и за резултатите от нея;*

- *да гарантират прозрачността в процеса на усвояване на европейските фондове и изпълнението на финансираните проекти;*
- *да информират за източника на европейско съфинансиране – в случая това е* ***Европейския фонд за регионално развитие.***

Задълженията на бенефициентите по отношение на изискванията за информация и комуникация са подробно разписани в **Приложение XII „ИНФОРМАЦИЯ И КОМУНИКАЦИЯ ОТНОСНО ПОДКРЕПАТА ОТ ФОНДОВЕТЕ" от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета.**

За всички доставки и услуги, извършени по договора за безвъзмездна помощ, финансиран от ЕС, във всички обяви, публикации, изработени материали, рекламни клипове и др., свързани с проекта, всеки бенефициент е длъжен да прилага мерки за публичност и комуникация. Всяко едно средство за визуализация на проекта (табели, стикери, съобщения в медиите и др.) трябва да посочва, че проектът е получил финансиране от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност" 2014-2020 и да съдържа номера и наименованието на проекта **на английски и български език** (включването на текст на английски език не е задължително).

Предприетите стъпки по популяризиране на факта, че договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се съфинансира от Европейския фонд за регионално развитие, трябва да бъдат съобразени и с **Общите условия към договора за безвъзмездна финансова помощ.**

1. *При всички мерки за информация и комуникация, предприети от бенефициента задължително се указва съфинансирането на проекта от ЕФРР, чрез поставяне на:*

- *емблемата на ЕС в съответствие с техническите характеристики, посочени в Регламент за изпълнение (ЕС) № 821/2014 г. на Комисията, с упоменаване на Европейския съюз;*
- *упоменаване на Европейски фонд за регионално развитие;*
- *общото лого за програмен период 2014-2020 г.*

2. *По време на изпълнението на проекта бенефициентът информира обществеността за получената от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност" 2014-2020 подкрепа, като:*

- *включва на уеб-сайта си, при наличието на такъв, кратко описание на проекта, включително на неговите цели и резултати, като откроява финансовата подкрепа от Европейския съюз, в рамките на два дни от датата на сключване на договора за безвъзмездна финансова помощ;*

- *поставя минимум един плакат с информация за проекта (минимален размер А3), в който се споменава финансовата подкрепа от ЕС, на видно за обществеността място, напр. на входа на сградата, където се изпълява проекта. Изискването е задължително за проекти, по които не се финансира инфраструктура или строителни дейности;*

3. *Бенефициентът прилага необходимите комуникационни мерки, за да бъдат информирани участниците в проекта за дейностите, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност" 2014-2020;*

4. *Във всеки документ, свързан с изпълнението на проекта, който се използва за обществеността или за участниците, включително всеки присъствен списък или друг доказателствен материал задължително се посочва, че проектът се финансира по линия на оперативната програма, съфинансирана от ЕФРР;*

5. *По време на изпълнението на проекта бенефициентът поставя временен билборд със значителни размери на видимо за обществеността място, в случаите когато общото участие на публичните средства за договора е над 500 000 евро и договорът се отнася до закупуване на физически предмет или за финансиране на инфраструктурни или строителни работи;*

6. *Не по-късно от 3 месеца след приключване на проекта бенефициентът поставя постоянна табела или билборд с големи размери на видимо за обществеността място, в случаите когато общото участие на публичните средства за договора е над 500 000 евро и договорът се отнася до закупуване на физически предмет или за финансиране на инфраструктурни или строителни работи;*

7. *Бенефициентът следва да организира минимум две публични събития, ако стойността на общото публично финансиране надвишава 500 000 евро. Подходящи формати са организирането на пресконференции и/или информационни дни за представяне на проекта;*

8. *Бенефициентът организира официални церемонии за ефективния старт на проекта – „Първа копка“ и за откриване на обекта, в случаите когато общото участие на публичните средства за договора е над 500 000 евро и включва финансиране на инфраструктура или строителни работи.*

Препоръка:

При изпълнение на мерките за информация и комуникация използвайте разработените от УО примерни варианти на визуализация за плакат (по време на изпълнението на проекта), постоянна табела/ билборд (по време на изпълнението на проекта и след приключване на дейностите по проекта), стикери (за закупени материални обекти) и документи, свързани с изпълнението на проекта. Примерните варианти (Приложения от 2.16.1 до 2.16.5) включват задължителните реквизити, които трябва да се съдържат във всяко средство за публичност и

информиране, съгласно изискванията на Регламент 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета и са приложения към настоящото ръководство.

ВАЖНО!

Правилата за техническите средства за информация и комуникация са подробно описани в Регламент за изпълнение (ЕС) № 821/2014 г. на Комисията и Единен наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г. (Приложение 2.16).

Неспазването на изискванията за информиране, публичност и визуална идентичност създава риск от загубване на цялото финансиране.

Всички лога и изискванията за тяхното използване могат да бъдат изтеглени от www.eufunds.bg

7. СЪХРАНЕНИЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ

Бенефициентът е длъжен да съхранява оригиналите на документите (технически и финансови), свързани с управлението на проекта, в отделно досие. Документите в досието трябва да са подредени по начин, който улеснява проверката, а бенефициентът следва да уведоми Управляващия орган за точното им местонахождение. Препоръчително е документите да се съхраняват подредени по дейности, като се следва хронологията на изпълнението (пример: процедура за избор на изпълнител; сключен договор; доказателства за изпълнението, снимки и др.; приемо-предавателни протоколи; копия на фактура/и) и в ежедневната работа да се използват копия на документите, а не оригиналите. При наличие на партньори, бенефициентът съхранява в досието заверени от партньорите копия на тези документи.

Партньорите съхраняват оригинали на всички документи, свързани с изпълнение на дейностите по проекта, за които са отговорни.

Срокът за съхранение на всички документи, свързани с изпълнението на проекта, е, както следва:

а) в случаите, когато предоставянето на безвъзмездна помощ не представлява държавна/минимална помощ - три години, считано от 31 декември на годината на предаването на Европейската комисия на годишните счетоводни отчети, в които са

включени разходите по проекта в съответствие с чл. 140, пар. 1 Регламент (ЕС) № 1303/2013 г.;
б) в случаите, когато предоставянето на безвъзмездна помощ представлява държавна/минимална помощ - 10 години от датата на предоставяне на помощта ad hoc или от датата на предоставяне на последната помощ по схемата.

Препоръка:

СТРУКТУРА НА ПРОЕКТНОТО ДОСИЕ:

- ***Етикет (номер и наименование на проекта).***
- ***Опис на документите.***
- ***Проектно предложение.***
- ***Договор, приложения и анекси (когато е приложимо).***
- ***Договори на бенефициента с изпълнители.***
- ***Тръжна документация от процедура/и за избор на изпълнител/и.***
- ***Технически отчети (междинни и финален) и приложения.***
- ***Финансови отчети.***
- ***Искания за плащане и приложения.***
- ***Доклади от проверките на място.***
- ***Доклади за открити нередности.***
- ***Данни за предприетите мерки за публичност.***
- ***Одитни доклади.***
- ***Кореспонденция с УО.***

Препоръка:

Определете член на екипа, който да отговаря за изготвянето и съхранението на досието.

ВАЖНО!

Липсата на всеки един документ може да бъде открита при проверка на място от страна на УО или друг одитен/ контролен орган.

Писма и друга изходяща кореспонденция се изготвят поне в 2 оригинални екземпляра (един за получателя и един за досието на проекта).

ГЛАВА III ПРОЦЕДУРИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛ

ПРАВНА УРЕДБА

В процеса на изпълнение на проектите бенефициентите възлагат на изпълнители (подизпълнители) извършването на определени дейности по проекта. Изпълнителите не са партньори по изпълнението на проекта и се избират в съответствие с изискванията на правилата на процедурата и при спазване на:

1) Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ) и Постановление № 160 на Министерския съвет от 1 юли 2016 г. за определяне правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от Европейските структурни и инвестиционни фондове

или на

2) Закона за обществените поръчки (ЗОП).

При избора на изпълнител/и, бенефициентът задължително прилага Закона за обществените поръчки и нормативните актове по прилагането му в случаите, когато се явява възложител по смисъла на Закона за обществените поръчки (ЗОП).

Управляващият орган ще извършва задължителен последващ контрол и проверка за спазване на правилата за избор на изпълнители, като в случай че бъдат констатирани несъответствия, ще бъдат налагани финансови корекции в съответствие със ЗУСЕСИФ и подзаконовите актове по прилагането му.

ЧАСТ ПЪРВА
ЗУСЕСИФ

1. ОБЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ ПО РЕДА НА ЗУСЕСИФ И ПМС 160/01.07.2016 Г.

С провеждането на процедури за определяне на изпълнител се цели осигуряване на ефективност, ефикасност и икономичност при разходването на средствата по договорите за безвъзмездна финансова помощ.

Определянето на изпълнител се осъществява при спазването на следните принципи:

- публичност и прозрачност;
- свободна и лоялна конкуренция;

- равнопоставеност и недопускане на дискриминация.

Публичност и прозрачност

Бенефициентът е длъжен да гарантира прозрачност на процедурата по сключване на договор с външен изпълнител въз основа на обективни критерии и без външна намеса.

Свободна и лоялна конкуренция

Договорите за изпълнение не могат да бъдат разделяни с цел да се избегнат правилата, приложими при провеждането на процедура за определяне на изпълнител, посочена в настоящото Ръководство и в ЗУСЕСИФ. Бенефициентът следва да осигури условия, които да позволят свободна и лоялна конкуренция.

Равнопоставеност и недопускане на дискриминация

Бенефициентът е длъжен да осигури равно третиране на кандидатите, като определи в тръжната документация ясни условия, даващи възможност на най-широк кръг от кандидати да участват в процедурите за определяне на изпълнител.

Етични клаузи

Изпълнителят трябва през цялото време да действа безпристрастно и в съответствие с етичния кодекс на съответната професия. Изпълнителят трябва да се въздържа от публични изявления относно проекта или услугите без предварително одобрение на бенефициента. Всички доклади и документи, изготвени или получени от изпълнителя, са поверителни.

Управляващият орган си запазва правото да прекрати временно или напълно финансирането по определен проект при установяване на корупция от всякакво естество, по време на който и да е етап от процеса и при условие, че бенефициентът не успее да предприеме всички възможни мерки за справяне със ситуацията. По смисъла на това условие, терминът „корупция" включва предлагане на подкуп – материален и/или паричен, парично възнаграждение или комисионни, на което и да е лице като подстрекателство или награда за извършване или неизвършване на действия, свързвани със сключването на договор или изпълнението на вече сключен с бенефициента договор.

Страните по договора за изпълнение се задължават да предоставят на Европейската комисия при поискване всички документи, които се отнасят до условията на изпълнението на договорите. Комисията може да извършва проверки по документи и на място за намирането на доказателства по случаите на предполагаеми неправомерни търговски разходи. Изпълнители, за които са намерени доказателства за заплащане на неправомерни търговски разходи носят отговорност в зависимост от сериозността на разкритите факти и

ситуацията може да доведе до прекратяване на договорите или до пълно изключване от компаниите, които имат право да получават средства от ЕС.

Неспазването на една или повече от клаузите за етичност може да доведе до изключване на кандидата, участника в процедурата или изпълнителя от други договори с ЕС или до налагането на глоби. Физическото лице или компания следва да бъдат информирани за съответното решение в писмен вид.

2. ВИДОВЕ ПРОЦЕДУРИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛ

ВАЖНО:
За определяне на приложимата процедура се изчислява общият размер на договорената безвъзмездна финансова помощ, включително съфинансирането от страна на бенефициента за съответната дейност.

Размер на безвъзмездната финансова помощ по-голям от 50%

1. Бенефициентите следва да прилагат задължително процедурата за определяне на изпълнител „Избор с публична покана" съгласно условията и реда, предвидени в ЗУСЕСИФ и подзаконовите актове по прилагането му, когато размерът на безвъзмездната финансова помощ е по-голям от 50 на сто от общата сума на одобрения проект и прогнозната стойност за:

- строителство, в т.ч. съфинансирането от страна бенефициент, без данък върху добавената стойност, е равна или по-висока от 50 000 лв., и

- доставки или услуги, в т.ч. съфинансирането от страна на бенефициент, без данък върху добавената стойност, е равна или по-висока от 30 000 лв.

2. С оглед спазване на принципа за добро финансово управление и определяне реалистичността на разходите при избор на изпълнител от страна на бенефициентите/ кандидатите за БФП, Управляващият орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност" 2014-2020 г. ще изисква, в случаите когато:

- предвидената стойност за строителство, в т.ч. съфинансирането от страна на бенефициента/ кандидата за БФП, без данък върху добавената стойност е по-ниска от 50 000 лв., и

- предвидената стойност за доставки или услуги, в т.ч. съфинансирането от страна на бенефициента/ кандидата за БФП, без данък върху добавената стойност е по-ниска от 30 000 лв.

към първичните платежни документи да се приложат поне **2 (две)** съпоставими оферти, каталози, разпечатки от официални интернет страници на производители/доставчици или

комбинация от посочените, съдържащи цена, характеристика/функционалност/описание, които не противоречат на заложените в административния договор за безвъзмездна финансова помощ. Бенефициентите/кандидатите за БФП прилагат и **обосновка** в свободен текст за направения избор на база на събраните оферти, каталози, разпечатки от официални интернет страници.

Размер на безвъзмездната финансова помощ по-малък или равен на 50%

Когато размерът на безвъзмездната финансова помощ е **по-малък или равен** на 50 на сто от общата сума на одобрения проект, с оглед гарантиране спазването на принципите за добро стопанско управление, определяне реалистичността на разходите и осигуряване на ефективност, ефикасност и икономичност при разходването на средствата по ОПИК, както и спазването на принципите за публичност и прозрачност, свободна и лоялна конкуренция и равнопоставеност и недопускане на дискриминация при разходването на средства от Структурните фондове на ЕС, Управляващият орган на ОПИК ще изисква следното:

1. С оглед спазване на принципа за добро финансово управление и определяне реалистичността на разходите при избор на изпълнител от страна на бенефициентите/ кандидатите за БФП, Управляващият орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност" 2014-2020 г. ще изисква, в случаите когато:

- предвидената стойност за строителство, в т.ч. съфинансирането от страна на бенефициента/ кандидата за БФП, без данък върху добавената стойност е по-ниска от 5 000 000 лв., и

- предвидената стойност за доставки или услуги, в т.ч. съфинансирането от страна на бенефициента/ кандидата за БФП, без данък върху добавената стойност е по-ниска от 264 033 лв.

към първичните платежни документи да се приложат поне **2 (две)** съпоставими оферти, каталози, разпечатки от официални интернет страници на производители/доставчици или комбинация от посочените, съдържащи цена, характеристика/функционалност/описание, които не противоречат на заложените в административния договор за безвъзмездна финансова помощ. Бенефициентите/кандидатите за БФП прилагат и **обосновка** в свободен текст за направения избор на база на събраните оферти, каталози, разпечатки от официални интернет страници.

2. В случаите, когато предвидената стойност за строителство, в т.ч. съфинансирането от страна на кандидат за безвъзмездна финансова помощ или бенефициент, без данък върху добавената стойност е равна или по-висока от 5 000 000 лв. без ДДС или предвидената стойност за доставки или услуги, в т.ч. съфинансирането от страна на бенефициент, без данък върху добавената стойност е равна или по-висока от 264 033 лв. без ДДС, бенефициентите прилагат реда за провеждане на процедура на избор на изпълнител чрез публична покана по реда на ЗУСЕСИФ и ПМС 160/01.07.2016 г.

Таблица 1 Прагове и процедури

ЗУСЕСИФ		
БФП > 50%		
Предмет	**Избор с публична покана**	**Поне 2 (две) съпоставими оферти, каталози, разпечатки от официални интернет страници или комбинация от посочените**
СМР	≥ 50 000 лв.	< 50 000 лв.
Доставки и услуги	≥ 30 000 лв.	< 30 000 лв.
БФП ≤ 50%		
Предмет	**Избор с публична покана**	**Поне 2 (две) съпоставими оферти, каталози, разпечатки от официални интернет страници или комбинация от посочените**
СМР	≥ 5 000 000 лв.	< 5 000 000 лв.
Доставки и услуги	≥ 264 033 лв.	< 264 033 лв.

3. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА КОНТРОЛ ОТ СТРАНА НА УО НА ПРОВЕЖДАНИТЕ ОТ БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ ПРОЦЕДУРИ ЗА ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ

Управляващият орган осъществява **предварителен**, **текущ** и **задължителен последващ** контрол по отношение на провежданите от страна на бенефициентите процедури за определяне на изпълнители. Следва да се има предвид, че УО осъществява последващ контрол във всички случаи на проведените от бенефициентите процедури за

определяне на изпълнител, за които не е бил осъществен предварителен контрол на някои от етапите на процедурата. В случай на вече осъществен предварителен контрол, УО **не извършва** последващ контрол на съответните етапи на процедурите.

По отношение на проведениет процедури за избор на изпълнител по реда на ЗОП УО осъществява само последващ контрол за законосъобразност.

Управляващият орган осъществява проверки за законосъобразност на процедурите за избор на изпълнител от страна на бенефициентите и в случаи на сигнали за нередност. Изборът на изпълнител е обект на проверка и от други одитиращи институции, съгласно административния договор за безвъзмездна финансова помощ.

3.1.СЪГЛАСУВАНЕ НА ПЛАНА НА ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ

В срок до един месец от влизане в сила на договора за безвъзмездна финансова помощ, бенефициентът следва да представи за съгласуване от Управляващият орган Актуализиран план на процедурите за избор на изпълнител. Съгласуването на плана от страна на УО се извършва с оглед на това да бъде постигната увереност, че при избора на изпълнители за дейностите по проекта бенефициентите ще приложат правилната процедура/ред в съответствие с приложимото за тях законодателство (ЗОП, ЗУСЕСИФ). Бенефициентът е длъжен да изпрати писмо до УО, чрез раздел „Кореспонденция" в ИСУН 2020, в което да посочи, че това са актуалните, планирани процедури за избор на изпълнител. След извършване на проверка от страна на УО през „Комуникация" УО изпраща отговор с одобрение или забележки за корекция на процедурите за избор на изпълнител.

ВАЖНО:

Видът процедура за избор на изпълнител, която трябва да проведе Бенефициентът, се определя в зависимост от общия ***размер на безвъзмездната финансова помощ, включително съфинансирането от страна на бенефициента за съответните инвестиции/услуги/СМР*** *съгласно одобрения бюджет, при спазване на следните препоръки по отношение на определяне на процедурите за избор на изпълнители за дейностите по проекта:*

- *Не се допуска разделяне на предмета на процедурата при изпълнението на проекта с цел заобикаляне прилагането на ЗУСЕСИФ и ЗОП.*
- *Предметът на процедурата следва да включва доставката на всички стоки или изпълнението на всички услуги, които са функционално свързани помежду си. Под „функционално свързани" следва да се разбира стоки и услуги, които се използват за същите или сходни нужди.*

- *Когато договорът за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е **със срок на изпълнение над една година** бенефициентът може да проведе и повече от една процедура с един и същ предмет за всяка година от периода за изпълнение на проекта. Видът на тези процедури се определя с оглед предвидената стойност, включително съфинансирането от страна на бенефициента, за съответната услуга/доставка/СМР **за целия период на проекта.***

Кога да се използва система с обособени позиции:

- съответните доставки/услуги представляват такава част от обекта на процедурата, която въпреки че може да бъде самостоятелен обект на процедура, е систематично свързана с другите позиции от обекта на процедурата;
- доставките и/или услугите не могат да бъдат извършени от един изпълнител
- определящо за избора на вида процедура за определяне на изпълнител с включени в нея обособени позиции е общата сума на всички обособени позиции (а не стойността на всяка обособена позиция).

3.2. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПРЕДВАРИТЕЛЕН КОНТРОЛ НА ПРОЦЕДУРА „ИЗБОР С ПУБЛИЧНА ПОКАНА" ПО ЧЛ. 50, АЛ. 1 ЗУСЕСИФ И ПМС 160/01.07.2016 Г.

Управляващият орган ще осъществява **предварителен контрол** за спазване от страна на бенефициентите на правилата за избор на изпълнители, произтичащи от ЗУСЕСИФ и ПМС 160/01.07.2016 г. единствено в случаите, в които бенефициентът изрично е изявил желание за това.

Предварителен контрол ще бъде осъществяван при провеждане на процедура „Избор с публична покана", посочена в чл. 50 от ЗУСЕСИФ и ПМС 160/01.07.2016 г. на следните етапи от провеждането им:

- Изготвената документация за откриване на процедура за избор на изпълнител.
- Изготвения протокол от дейността на оценителите (Приложение 3.10), определени от бенефициента за оценка и класиране на получените оферти. Протоколът следва да е представен преди утвърждаването му от страна на бенефициента.
- Изготвения проект на договор с избрания изпълнител преди сключването му, заедно с документите по чл.12, ал.1, т.2 от ПМС 160/01.07.2016 г. във връзка с чл.53, ал.2 от ЗУСЕСИФ.

3.2.1. НЕОБХОДИМИ ДОКУМЕНТИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПРЕДВАРИТЕЛЕН КОНТРОЛ НА ПРОВЕДЕНА ПРОЦЕДУРА „ИЗБОР С ПУБЛИЧНА ПОКАНА" ПО ЧЛ.50, АЛ.1 ОТ ЗУСЕСИФ И ПМС 160/01.07.2016 Г.

Документация за процедура за избор на изпълнител с публична покана

За осъществяване на предварителен контрол от страна на Управляващия орган на документация за откриване на процедурата е необходимо бенефициентите да представят следния комплект документи:

- Проект на публична Покана с изисквания към офертите;
- Техническа спецификация/техническо задание (ако е приложимо);
- Избраният критерий с включени показатели и относителната им тежест;
- Образец на оферта, включваща техническо и ценово предложение;
- Образец на Декларация на кандидата за липса на обстоятелствата по чл.12, ал.1, т.1 от ПМС 160/01.07.2016 г. във връзка с чл. 53, ал.2 от ЗУСЕСИФ
- Проект на договор за изпълнение;
- Изисквания към офертите;

Документация от проведена процедура за избор на изпълнител

За осъществяване на предварителен контрол от страна на Управляващия орган на протокола, съставен от оценителите, за резултатите от проведената процедура за избор на изпълнител, е необходимо бенефициентите да представят следните копия на документи в зависимост от вида на процедурата:

- Издадената Заповед за назначаване на оценители;
- Декларации за безпристрастност и поверителност на оценителите;
- Документ, удостоверяващ публикуването на Публичната покана на интернет страница на бенефициента при наличие на такава (ако е приложимо);
- Копие на Публичната покана, публикувана в национални или регионални медии (ако е приложимо);
- Копие на изпратените Покани до избрани от бенефициента лица включително документи, удостоверяващи получаването им (ако е приложимо);
- Допълнително изисканите от бенефициента и представени от кандидатите документи (ако има такива);
- Подписан протокол от работата на оценителите (Приложение 3.10).

Предварителна проверка на договора с избрания изпълнител

За осъществяване на предварителен контрол от страна на Управляващия орган на този етап от процедурата е необходимо бенефициентите да представят следните документи:

- Документи, удостоверяващи уведомяването на всички кандидати за утвърждаване на Протокола от бенефициента;
- Попълнения проект на договор с всички приложения, описани в него;
- Документите по чл.12, ал.1, т.2 от ПМС 160/01.07.2016 г. във връзка с чл. 53, ал.2 от ЗУСЕСИФ.

3.2.2. СРОКОВЕ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПРЕДВАРИТЕЛЕН КОНТРОЛ

Документацията, посочена в т. 2.2.1., се изпраща чрез раздел „Кореспонденция", като сроковете* за предварителния контрол са до **20 работни дни, за всеки един от етапите от провеждането на процедурата.**

*** Тези срокове спират да текат, когато на бенефициента бъде изпратено официално „Искане за пояснения и допълнителни документи", за отстраняване на констатирани пропуски/несъответствия при изготвянето на документите или добавяне на липсващи такива.**

ВАЖНО!

В срок от 5 работни дни след сключването на договор с изпълнител, бенефициентите трябва да въведат подписания договор в системата ИСУН 2020, чрез раздели „Физически/юридически лица" и „Договори с изпълнители", както и да уведомят УО за извършените промени, чрез раздел „Кореспонденция", като представят документите, доказващи, че всички участници са уведомени за резултатите от приключване на процедурата и документите по чл.53, ал.2 от ЗУСЕСИФ. В случаите в които не е осъществяван предварителен контрол от страна на УО, бенефициентът изпраща чрез раздел „Кореспонденция" и сканиран екземпляр на документите, на които не е осъществен предварителен контрол (това може да е цялата процедура или само етапите по утвърждаване на протокола на комисията и/или етапа на сключване на договор).

ВАЖНО!

Крайният срок за подаване на офертите следва да бъде упоменат, като се предвидят <u>не по-малко от 7 дни, считано от датата, следваща датата на публикуването на Публичната покана</u>. В рамките на посочения срок всички заинтересовани страни подават своите оферти чрез ИСУН 2020, като системата автоматично прекратява възможността за подаване на оферти след изтичане на деня, посочен като краен срок.

3.3. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛЕН ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗБОРА НА ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Управляващият орган ще извършва **задължителен последващ контрол** (в случай че вече не е извършен предварителен) по отношение на проведените от бенефициентите процедури за определяне на изпълнители чрез публична покана **<u>(на всеки един етап от процедурата).</u>** Последващият контрол може да бъде извършен както на всеки етап от провеждане на процедурата (**след публикуване на документация, след утвърждаване на оценителен протокол и след сключване на договор), така и на всички етапи наведнъж, след сключването от страна на бенефициента на договор** със съответния избран за изпълнител участник в процедурата.

3.3.1. НЕОБХОДИМИ ДОКУМЕНТИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ПРОВЕДЕНА ПРОЦЕДУРА „ИЗБОР С ПУБЛИЧНА ПОКАНА" ПО ЧЛ. 50, АЛ. 1 ОТ ЗУСЕСИФ И ПМС 160/01.07.2016 Г.

Документите, които следва да представи бенефициента за осъществяване на последващ контрол, са идентични на посочените в т. 3.2.1. „Необходими документи за осъществяване на предварителен контрол на проведена процедура „Избор с публична покана" по чл.50, ал. 1 от ЗУСЕСИФ и ПМС 160/01.07.2016 г. за всички етапи на провеждането на процедурата.

3.3.2. НЕОБХОДИМИ ДОКУМЕНТИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗБРАН ИЗПЪЛНИТЕЛ НА БАЗА СЪБРАНИ ПОНЕ 2 (ДВЕ) СЪПОСТАВИМИ ОФЕРТИ, КАТАЛОЗИ, РАЗПЕЧАТКИ ОТ ОФИЦИАЛНИ ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ ИЛИ КОМБИНАЦИЯ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ

Документите, които следва да представи бенефициента чрез ИСУН за осъществяване на последващ контрол са:

- Поне 2 (две) съпоставими оферти, каталози, разпечатки от официални интернет страници на производители/доставчици или комбинация от посочените;

- Обосновка в свободен текст за направения избор;
- Сключен договор (ако е приложимо).

3.3.3. НЕОБХОДИМИ ДОКУМЕНТИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА СКЛЮЧЕН ДОГОВОР ЗА НАЕМ НА НЕДВИЖИМ ИМОТ

Съгласно чл. 50, ал. 4 от *„Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове"* – *„Бенефициентите не провеждат процедура за избор с публична покана при придобиване или наемане на земя, съществуващи сгради или други недвижими имоти, както и при учредяване на ограничени вещни права, с изключение на свързаните с тези сделки финансови услуги"*. Предвид това че наемът е извън приложното поле на ЗУСЕСИФ, бенефициентите не трябва да спазват определения в закона ред или процедура при избора на изпълнител и сключване на договор за наем.

С оглед спазване на принципите за добро финансово управление (икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства), Управляващият орган (УО) ще изисква от бенефициентите избора на изпълнител за наем на помещение да бъде извършен чрез пазарно проучване.

Документите, които бенефициентът следва да представи за осъществяване на последващ контрол, са:

Пазарно проучване, включващо:

- *Две или повече съпоставими предложения/Разпечатки на обяви за недвижими имоти, отдавани под наем, съдържащи: цена, квадратура, локация и др.;*
- *Обосновка за извършения избор;*
- *Сключен договор за наем на помещение и изменения към него (ако е приложимо), между бенефициента и наемодател (юридическо или физическо лице).*

4. ПРОЦЕДУРА ЗА ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ „ИЗБОР С ПУБЛИЧНА ПОКАНА" ПО ЧЛ. 50, АЛ. 1 ОТ ЗУСЕСИФ И ПМС 160/01.07.2016 Г.

4.1. СТЪПКИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛ

Принципна последователност на стъпките:

Стъпка 1: *Изгответе документация за участие в процедурата, като използвате съответните образци на документи, добавени като приложения към Ръководството.*
Стъпка 2: *Подгответе проект на заповед/решение за назначаване на оценители и резервни оценители за разглеждане, оценка и класиране на оферти за провеждането на съответната*

процедура за определяне на изпълнител.
Стъпка 3: *Отваряне на офертите.*
Стъпка 4: *Оценителите изготвят и подписват протокол от дейността си, съдържащ и класиране на кандидатите, и го предават на бенефициента за утвърждаване.*
Стъпка 5: *Бенефициентът писмено уведомява всички кандидати в 3-дневен срок от утвърждаването на протокола, като на първия класиран кандидат едновременно се изпраща и покана за сключване на договор, като следва да се изискат документите за липса на обстоятелствата по чл.12, ал.1, т.2 от ПМС 160/01.07.2016 г. във връзка с чл. 53, ал.2 от ЗУСЕСИФ*
Стъпка 6: *След като осъществите проверка за липса на обстоятелства по чл.12, ал.1, т.2 от ПМС 160/01.07.2016 г. във връзка с чл. 53, ал.2 от ЗУСЕСИФ, подпишете договора с избрания изпълнител.*
Стъпка 7: *Изпратете копие на сключения договор, приложенията към него, както и цялата документация по проведения избор на изпълнител.*
Стъпка 8: *Започнете изпълнението на договора с избрания изпълнител.*

4.2.ОСНОВНИ ПРАВИЛА ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА

Документация за провеждане на процедурите

При провеждането на процедурите за определяне на изпълнител бенефициентите прилагат утвърдена типова документация. Документацията включва:

- Публична покана
- техническите спецификации/техническо задание (ако е приложимо);
- изискванията към офертите;
- избрания критерий за оценка, показателите, относителната им тежест и методиката за определяне на комплексната оценка на офертата;
- образец на оферта;
- проект на договор.

Правила за изготвяне на документацията:

Бенефициентите не могат да включват в документацията условия, които необосновано препятстват участието на лица в процедурите.

Бенефициентите не могат да включват в документацията информация, насочваща към конкретен модел, източник, процес, търговска марка, патент или друго подобно, което би довело до облагодетелстването или елиминирането на определени лица или продукти. В случаите когато предвид спецификата на предмета е обективно невъзможно да се спазят тези условия, след посочването им задължително се добавят думите "или еквивалентно". **Управляващият орган си запазва правото да поиска експертно мнение относно обективната невъзможност и да поиска обяснителна записка от бенефициента.**

При провеждането на процедурите за избор на изпълнител бенефициентите задължително публикуват публичната покана (целият пакет изготвени документи) в ИСУН 2020. С оглед улеснение на бенефициентите Управляващият орган е публикувал на официалната си интернет страница инструкция, в която са описани и онагледени със снимки на екран стъпките и действията за въвеждане и публикуване на пакета документи в системата.

Бенефициентът може да публикува публичната покана и на своята интернет страница или да я изпрати до избрани от него лица, без да променя определените в публикуваната покана условия за участие в процедурата, като датата трябва да бъде същата, каквато е датата на публикуване на публичната покана в ИСУН 2020. Достъпът до публичната покана следва да не се възпрепятства по какъвто и да е начин до крайния срок за подаване на оферти.

До **4 календарни** дни преди изтичането на срока за подаване на офертите лицата могат да поискат писмено от бенефициента разяснения по документацията за участие. Бенефициентът публикува, чрез ИСУН 2020, разясненията в 3-дневен срок от датата на постъпването на искането, без да се посочва в отговора участникът отправил запитването, като разясненията стават неразделна част от публичната поканата. **Разясненията не следва да променят предварително обявените с поканата условия.**

Разглеждане, оценка и класиране на офертите

Определянето на изпълнител се провежда от нечетен брой оценители, определени от Бенефициента.

Оценителите могат да се определят поименно със заповед/решение, където бенефициентът определя срока за приключване работата на оценителите, който трябва да бъде съобразен със спецификата и сложността на процедурата и не може да бъде по-дълъг от срока на валидност на офертите. Бенефициентът следва да определи и резервен/и оценител/и, които да участват в разглеждането и оценката на офертите в случаите по чл. 7, ал. 2 от ПМС № 160/2016 г.

Правила за работа при разглеждане, оценка и класиране на офертите

Оценителите могат да бъдат само лица, които:

- не са "свързани лица" по смисъла на §1, т. 13 и т. 14 от допълнителните разпоредби на Закона за публично предлагане на ценни книжа с кандидат в процедурата или с посочените от него подизпълнители, или с членове на техните управителни или контролни органи.

Оценителите подписват декларации за безпристрастност и поверителност, включително относно гореспоменатите обстоятелства, незабавно след като научат имената

на кандидатите в процедура за определяне на изпълнител, както и при промяна на някое от обстоятелствата в хода на провеждане на процедурата.

Оценителите са длъжни да пазят в тайна обстоятелствата, които са им станали известни при или по повод на работата им в комисията.

Дейностите на оценителите след отварянето на офертите до приключване на дейността се провеждат при закрити врата.

Решенията на оценителите се вземат с обикновено мнозинство.

Когато оценител не е в състояние да изпълнява задълженията си или възникне някое от обстоятелствата, посочено по-горе, същият се замества от някой от резервните оценители, определени в заповедта, като това се описва в протокола от работа им. **Бенефициентът може по всяко време да проверява заявените от кандидатите данни, да иска разяснения относно офертата и представените към нея документи, както и да изисква писмено представяне в определен срок на допълнителни доказателства за обстоятелствата, посочени в офертата. Предоставените разяснения не следва да включват промени в техническото и ценовото предложение на кандидатите.**

Бенефициентът писмено уведомява участниците за липсващи документи или за констатираните нередовности, посочва точно вида на документа или документите, които следва да се представят допълнително, и определя разумен срок за представянето им. Срокът е еднакъв за всички участници.

4.3. ПРОЦЕДУРА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛ ЧРЕЗ „ИЗБОР С ПУБЛИЧНА ПОКАНА“ ПО ЧЛ.50, АЛ.1 ОТ ЗУСЕСИФ И ПМС 160/01.07.2016 Г.

Описаната процедура се прилага задължително, когато размерът на договорената безвъзмездна финансова помощ от Европейския съюз, включително съфинансирането от страна на бенефициента за договори за **доставки или услуги** е **равна или по-висока от 30 000 лв.** без ДДС, или **равна или по-висока** от 50 000 лв. за договори за СМР без ДДС и интензитет на безвъзмездната финансова помощ над 50 % и за всички случаи на възлагане над 264 033 лв без ДДС за доставки и услуги и над 5 000 000 за строителство, когато интензитет на безвъзмездната финансова помощ е по-малък или равен на 50 %. Това е процедура, при която право да подават оферти имат всички заинтересовани лица.

За провеждането на процедурата е необходимо да предприемете следните действия, изброени накратко по-долу.

Стъпка 1 - Изготвяне на документация за участие в процедура за определяне на изпълнител
При изготвянето на документацията обърнете специално внимание на следното:
- крайните срокове, предвидени в избраната от Вас процедура;
- стойностите на възлагане;
- продължителност и периода на изпълнение;
- пълно съответствие на документацията с техническите спецификации/описание на услугите, описани във Вашия договор за безвъзмездна помощ.

Документацията за участие в процедура за избор на изпълнител чрез „Избор с публична покана" съдържа:

- Публична покана (Приложение 3.2);
- Изисквания към офертите (Приложение 3.3.);
- Проект на договор за изпълнение - изготвя се от Бенефициента;
- Техническа спецификация/техническо задание - попълва се от Бенефициента – (свободен текст- ако е приложимо);
- Избрания критерий за оценка, показателите, относителната им тежест (Приложение 3.6: Примерна методика за оценка);
- Образец на оферта (Приложение 3.4.: Оферта за участие в процедура на изпълнител чрез публична покана);
- Образец на Декларация на кандидата за липса на обстоятелствата по чл.12,ал.1, т.1 от ПМС 160/01.07.2016 г. във връзка с чл. 53, ал.2, от ЗУСЕСИФ (Приложение 3.7.: Декларация на кандидата по чл.12,ал.1, т.1 от ПМС 160/01.07.2016 г. във връзка с чл.53, ал.2 от ЗУСЕСИФ);

Договорът на Бенефициента с изпълнителя трябва да съдържа като минимум: *страни по договора, предмет на договора, спецификации (ако е приложимо), специфични условия (ако е приложимо), цена, начин на плащане (балансово или авансово, междинно и балансово или авансово и балансово), срок на договора, срокове/график за изпълнение на отделните позиции доставки или услуги (ако е приложимо), начин на приемане на доставката/услугата (приемо-предавателен протокол), гаранции и срок (ако е приложимо). В договора трябва да бъдат включени задължителните клаузи произтичащи от изискванията на Общите условия към договора за безвъзмездна финансова помощ.*

При попълване на Публичната покана имайте предвид следното:

- Срокът за получаване на офертите трябва да е съобразен с обема и сложността на предмета на поръчката и **НЕ МОЖЕ ДА БЪДЕ ПО-КРАТЪК ОТ 7 ДНИ, считано от датата, следваща датата на публикуването ѝ в ИСУН 2020;**

- При определяне на код NUTS, вижте Класификация на териториалните единици за статистически цели в България (NUTS) (Приложение 3.13. Класификация на териториалните единици за статистически цели в България - NUTS);
- При попълване на прогнозната стойност на договора (ако е приложимо), не трябва да надвишавате одобрения бюджет на проекта по съответните пера;
- При определянето на минималните изисквания за икономическо и финансово състояние на кандидата, както и на неговите технически възможности и квалификация, не трябва да бъдат поставяни условия, които необосновано препятстват участието на лица в процедурата, при спазване на принципите за свободна и лоялна конкуренция и равнопоставеност и недопускане на дискриминация.
- Периодът на изпълнение на договора за изпълнение трябва да бъде в рамките на договора за предоставяне на безвъзмездна помощ (т.е. преди датата на приключването му);
- Гаранции:

  Бенефициентът **може да включи в проекта на договор гаранции, осигуряващи доброто му изпълнение,** като размерът на гаранцията се определя като процент от стойността на договора, но не повече от 5%.
- Условията и начина на финансиране и плащане с изпълнителя могат да бъдат, например:

  Авансово и окончателно (балансово) плащане по договора;

  Междинно и окончателно (балансово) плащане по договора;

  Авансово, междинно и окончателно (балансово) плащане по договора;

  Само окончателно (балансово) плащане по договора.
- Обстоятелството, че участниците в процедурата не попадат в някое от основанията за изключване от участие в процедура за определяне на изпълнител се доказват от кандидатите с декларация в хода на провеждане на процедурата.

  В декларация се включва и информация относно публичните регистри, в които се съдържат посочените обстоятелства или компетентния орган, който съгласно законодателството на държавата, в която кандидатът или участникът е установен, е длъжен да предоставя информация за тези обстоятелства служебно на възложителя. При подписване на договора участникът, определен за изпълнител, е длъжен да представи документи от съответните компетентни органи за удостоверяване липсата на декларираните обстоятелства, освен когато законодателството на държавата, в която е установен, предвижда включването на някое от тези обстоятелства в публичен безплатен регистър или достъпът се предоставя от компетентен орган по служебен път.

Примерни изисквания за Икономическо и финансово състояние:

- Специфичен оборот – изискването за изискуемия оборот, който се отнася до предмета на поръчката, не може да надвишава повече от два пъти прогнозната стойност на процедурата или на съответната обособена позиция (в случай че

процедурата е с обособени позиции) най-много за последните 3 приключили финансови години в зависимост от датата, на която кандидатът е учреден или е започнал дейността си. (задължително се дефинира понятието „сходен" предмет)

В случай че в процедурата има обособени позиции, минималното изискване за оборот следва да е съобразено с това.

В съответствие с тези примерни минимални изисквания, може да бъдат изискани следните документи:

Справка за оборота от дейности, сходни с предмета на обособената позиция/процедурата (в случай че няма обособени позиции) най-много за последните 3 приключили финансови години в зависимост от датата, на която кандидатът е учреден или е започнал дейността си.

Примерни изисквания за Технически възможности на кандидата:

- Кандидатът (търговецът или обединението като цяло) трябва да е изпълнил общо за последните 3 години (преди датата на подаване на офертите) **в зависимост от датата, на която кандидатът е учреден или е започнал дейността си**, не по-малко от 2 доставки/услуги с предмет, сходен с предмета на процедурата (задължително се дефинира понятието „сходен" предмет).

В случай че в процедурата има обособени позиции, минималното изискване следва да е съобразено с това.

В съответствие с тези примерни минимални изисквания, може да бъдат изискани следните документи: „списък на изпълнените доставки/ услуги, които са еднакви или сходни с предмета на поръчката, изпълнени през последните 3 години до датата на подаване на офертата в зависимост от датата, на която кандидатът е учреден или е запопочнал дейността си, включително стойностите, датите и получателите, придружен от препоръки за добро изпълнение". **Внимание: препоръките следва да кореспондират със списъка на основните договори, когато са изискани и двата документа.**

ВАЖНО!

Документите, които участниците в процедурата трябва да предоставят за доказване на икономическото и финансовото си състояние и техническите си възможности и квалификация, следва да бъдат измежду посочените в ЗУСЕСИФ и ПМС 160/01.07.2016 г.

Критерият за определяне на изпълнител от бенефициента „икономически най-изгодна оферта може да бъде:

- най-ниска цена;
- ниво на разходите, като се отчита разходната ефективност, включително разходите за целия жизнен цикъл;
- оптимално съотношение качество - цена.

Когато офертите се оценяват чрез методика за оценка, следва да се посочат показателите, относителната им тежест и методика за определяне на комплексната оценка. Вижте примерната методика за оценка на офертите (Приложение 3.6: Примерна методика за оценка);

ВАЖНО!

Когато офертите се оценяват чрез прилагане на методика ***е недопустимо*** *да се включват като показатели за оценка на офертата критериите за подбор, включващи минимални изисквания за икономическото и финансовото състояние на кандидата, техническите му възможности и квалификация, посочени от бенефициента* ***в раздел III.2.2 „Икономически и финансови възможности" и раздел III. 2.3 „Технически възможности и квалификация" от Публичната покана.***

В случай че **като показател за оценка се използват определени технически спецификации на оборудване/машини/софтуер,** следва да се има предвид, че не би следвало да се извършва оценка на параметри/функции, посочени като минимални технически и функционални изисквания към продукта в техническата оферта/техническата спецификация.

Стъпка 1 Определяне на оценители за разглеждане, оценка и класиране на офертите
Със Заповед/решение (Приложение 3.8: Заповед/Решение за назначаване на оценители определете поименно нечетен брой оценители (най-малко трима) и резервни оценители. Срокът за работата на оценителите не може да бъде по-дълъг от срока на валидност на офертите.

Стъпка 2 - Обявяване на процедурата

За да се гарантира възможност за участие на всички заинтересовани потенциални участници и за да се осигури максимална прозрачност на процедурата за определяне на изпълнител, Публичната покана трябва да се публикува в ИСУН 2020, като едновременно с това се извършва служебна публикация на Единния информационен портал за обща

информация за управлението на Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС на Р България (www.eufunds.bg).

Крайният срок за подаване на офертите следва да бъде упоменат с точна дата, като се предвидят **не по-малко от 7 дни, считано от датата, следваща** датата на публикуването на Публичната покана при съобразяване с изискванията на чл. 2, ал. 3 от ПМС № 160/2016 г. В случай на необходимост от промяна на датата на отваряне на офертите, кандидатите и УО следва да бъдат уведомени писмено.

Стъпка 3- Процес по отваряне и оценяване на офертите

Част 1.

Оценителите отварят офертите в деня и часа, посочени в Публичната покана. След като научат имената на кандидатите, всички оценители подписват Декларация за безпристрастност и поверителност **(Приложение 3.9.: Декларация за безпристрастност и поверителност).** Всеки оценител, който има потенциален конфликт на интереси поради наличие на връзка с някой от участниците в процедурата, трябва незабавно да се оттегли от участието си в оценката. Той не трябва да бъде включван в последващи заседания.

Когато даден оценител не е в състояние да изпълнява задълженията си или възникне някое от обстоятелствата за несъвместимост, бенефициентът определя нов оценител.

Част 2.

Оценителите отварят офертите по реда на постъпването им в ИСУН 2020.

Част 3.

Оценителите пристъпват към проверка съответствието на офертите с предварително обявените от бенефициента условия.

Бенефициентът може по всяко време да проверява заявените от кандидатите данни, да иска разяснения относно офертата и представените към нея документи, както и да изисква писмено представяне в определен срок на допълнителни доказателства за обстоятелствата, посочени в офертата. Представените разяснения не следва да включват промени в техническото и ценовото предложение на кандидатите.

Бенефициентът писмено уведомява кандидатите за липсващи документи или за констатираните нередовности, посочва точно вида на документа или документите, които следва да се представят допълнително, и определя разумен срок за представянето им. Срокът е еднакъв за всички кандидати.

Изисканите и получени документи се описват в протокола от работата на оценителите.

Оценителите предлагат да бъдат отстранени от участие в процедурата за определяне на изпълнител:

1. кандидат, който е представил оферта, която не отговаря на изискванията на чл. 5 от ПМС 160/01.07.2016 г. и на условията на публичната покана, посочени от бенефициента;

2. кандидат, за когото са налице основанията за задължително отстраняване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка съгласно Закона за обществените поръчки;

3. кандидат, който не отговаря на обявените изисквания за икономическо и финансово състояние, технически и професионални способности;

4. кандидат, който не е представил в срок изисканите допълнителни документи или представените документи не отговарят на предварително обявените условия;

5. кандидат, който е представил невярна информация в хода на процедурата за избор на изпълнител.

Част 4.

Оценителите пристъпват към оценяване по същество на офертите на допуснатите кандидати в съответствие с предварително избрания критерий – най-ниска предлагана цена, оптимално съотношение качество – цена или ниво на разходите, както е посочено в Публичната покана. Въз основа на оценката на техническите и ценови оферти, Оценителите изготвят класиране на кандидатите.

Стъпка 5 - Изготвяне на Протокол от дейността на Оценителите

Оценителите изготвят протоколи от всички свои заседания и взетите решения. Оценителите изготвят протокол от дейността си с класиране на кандидатите по низходящ ред, в който се посочват и отстранените кандидати, и фактическите и правни основания за това. Протоколът съдържа подробна обосновка на оценката на всяка оферта по всеки от критериите. Протоколът се подписва задължително от всички оценители. В случай че даден оценител не е съгласен със съдържанието на протокола, той го подписва с особено мнение и излага писмено мотивите си за това. Комисията предоставя протокола от работата си на бенефициента за утвърждаване.

Стъпка 6 – Уведомяване на кандидатите

Бенефициентът писмено уведомява всички кандидати за извършеното класиране след утвърждаването на протокола, като от първия класиран кандидат се изискват документи по чл.12, ал.1, т.2 от ПМС 160/01.07.2016 г., удостоверяващи липсата на обстоятелствата по чл. 53, ал. 2 от ЗУСЕСИФ**:**

- Свидетелства за съдимост, издадени от компетентен съд не по-рано от 6 месеца преди датата на сключване на договора – оригинал или заверено копие от лицата, които представляват участника или кандидата, членовете на управителни и надзорни органи и за други лица, които имат правомощия да упражняват контрол при вземането на решения от тези органи
- Удостоверение за актуално състояние, издадено от съответния компетентен съд не по-рано от 6 месеца преди датата на сключване на договора – оригинал или заверено копие.
- Удостоверение за липса на задължения по смисъла на чл. 162, ал. 2, т. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс към държавата и към община по

седалище на възложителя и на кандидата, установени с влязъл в сила акт на компетентен орган, освен ако е допуснато разсрочване или отсрочване на задълженията, или има задължения за данъци или вноски за социалното осигуряване съгласно законодателството на държавата, в която кандидатът или участникът е установен.

- Удостоверение от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда" за липса на влязло в сила наказателно постановление или съдебно решение, че при изпълнение на договор за обществена поръчка е нарушил чл. 118, чл. 128, чл. 245 и чл. 301 - 305 от Кодекса на труда или аналогични задължения, установени с акт на компетентен орган, съгласно законодателството на държавата, в която кандидатът или участникът е установен;

При условие че кандидатът-търговец е установен в държава, в която регистрите, касаещи актуалното му състояние, са публично достъпни, документ, удостоверяващ неговото актуално състояние, както и липсата на процедура по несъстоятелност и ликвидация може да не се изисква, ако посочи ЕИК (Единен идентификационен код). В тези случаи, бенефициентът следва да удостовери извършената проверка с разпечатки от съответния регистър (заверени с подпис и печат на бенефициента) или други документи, удостоверяващи извършената проверка:

- *когато в държавата, в която кандидатът или участникът е установен, не се издават документи за посочените обстоятелства или когато документите не включват всички обстоятелства, кандидатът представя декларация, ако такава декларация има правно значение според законодателството на държавата, в която е установен.*
- *Когато клетвената декларация няма правно значение според съответния национален закон, кандидатът представя официално изявление, направено пред компетентен орган в държавата, в която той е установен.*

Стъпка 7– Извършване на проверка за липса на обстоятелства по чл. 53, ал.2 от ЗУСЕСИФ

Извършете проверка за липса на обстоятелства по чл. 53, ал.2 от ЗУСЕСИФ като проверите дали са представени всички документи, посочени в стъпка 7, дали са в посочената форма и срок на валидност. Изискайте гаранция за добро изпълнение, в случай, че е предвидена такава.

Стъпка 8: Информация за сключен договор

В срок до 5 работни дни от сключване на договора, изпратете на УО копие на сключения договор, приложенията към него и копие, заверено вярно с оригинала на документацията от проведения избор на изпълнител (чрез ИСУН 2020).

Стъпка 9 – Изпълнение на договора

В договорите, които бенефициентът сключва с изпълнителите, трябва да бъдат включени задължителните разпоредби, произтичащи от чл. 1.8. от Общите условия към договора за безвъзмездна финансова помощ.

Договорите или допълнителните споразумения към тях не могат да се сключват ретроактивно (със задна дата) при каквито и да е обстоятелства. Това означава, че не могат да се извършват плащания, нито да се извършват доставки преди сключването на договора за изпълнение и/или допълнителни споразумения към него.

Всички договори с изпълнители трябва да се основават на принципа на добро финансово управление. Задача на бенефициента е да следи за изпълнението на всички задължения, произтичащи от договора с изпълнител, както и за спазването на всички крайни срокове. В противен случай, УО може да не одобри част или цялата сума на направените допустими разходи.

След като подпише договор с избрания изпълнител бенефициентът следва да:

- следи внимателно за качественото изпълнение на подписаният договор, както и за спазването на крайните срокове;
- следи за стриктното изпълнение на клаузите на договора (Пример: спазване на плащанията към изпълнителя съгласно предвиденото);
- подпише Приемо-предавателен протокол по образец, удостоверящащ получаването на доставката, инсталирането, тестването и пускането в експлоатация на оборудването;
- подпише Приемо-предавателен протокол за услуга след извършване на услугата, подписан от бенефициента и изпълнителя;

Посочените основни стъпки ще бъдат проследени от мониторинговите експерти на УО след приключване изпълнението на договора за безвъзмездна финансова помощ. Одобрението на резултатите от изпълнението и направените разходи може да стане само при положение, че не бъдат установени пропуски, които не дават възможност на УО да прецени правилността на изпълнението.

Продължителността на всички договори с изпълнители трябва да бъде **задължително в рамките на срока на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Всякакви закъснения при изпълнението на договорите с изпълнители могат да застрашат успешното приключване на** договора за безвъзмездна финансова помощ**.** Поради тази причина е препоръчително да се предприемат всички необходими действия за недопускане на закъснения и/или да се предприемат съответните мерки при възникването на такива, след консултации с УО.

ВАЖНО!

УО не е страна по договорите с изпълнители и поради тази причина не може да бъде арбитър или медиатор в отношенията между изпълнителя и бенефициента.

ИЗМЕНЕНИЯ НА ДОГОВОРИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

ВАЖНО!

Договорът за изпълнение може да бъде изменен или допълнен на основанията, посочени в чл.10 от ПМС 160/01.07.2016 г. Измененията на договорите за изпълнение се съгласуват с Управляващия орган по изключение при наличие на основанията, посочени в чл.10, ал. 3 от ПМС 160/2016 г. Във всички останали случаи Управляващият орган няма правомощия да съгласува измененията на договорите за изпълнение.

Независимо от своята роля на възложител, бенефициентът трябва да вземе под внимание, че договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е винаги с предимство и неговите условия и разпоредби са водещи. Това означава, че всяко едно изменение на договора с избрания изпълнител трябва да бъде в съответствие с изискванията на договора за безвъзмездна финансова помощ.

4.4. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ПРОЦЕДУРА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛ

Бенефициентът взема решение за прекратяване на процедура за определяне на изпълнител (Приложение 3.11.), в случай че:

- не е подадена нито една оферта или няма допуснат нито един кандидат;
- всички оферти не отговарят на предварително обявените условия;
- първият и вторият класирани кандидати последователно откажат да сключат договор;
- всички оферти, които отговарят на предварително обявените условия, надвишават финансовия ресурс, който бенефициентът може да осигури;
- са установени нарушения при откриването и провеждането ѝ, които не могат да бъдат отстранени, без това да промени условията, при които е обявена процедурата;
- отпадне необходимостта от провеждане на процедурата в резултат на съществена промяна в обстоятелствата или при невъзможност да се осигури финансиране за изпълнението на поръчката по причини, които бенефициентът не е могъл да предвиди;

- е налице промяна на първоначалните условия, при които е обявена процедурата

Процедурата за избор на изпълнител **<u>може</u>** да бъде прекратена, когато е постъпила само една оферта или само една оферта отговаря на предварително обявените от бенефициента условия.

Бенефициентът е длъжен в тридневен срок от издаването на решението за прекратяване на процедурата да уведоми кандидатите и Управляващия орган за прекратяването на процедурата.

5. ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ НА БАЗА СЪБРАНИ ПОНЕ 2 (ДВЕ) СЪПОСТАВИМИ ОФЕРТИ, КАТАЛОЗИ, РАЗПЕЧАТКИ ОТ ОФИЦИАЛНИ ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ ИЛИ КОМБИНАЦИЯ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ

В случаите описани в т. 2 „Видове процедури за определяне на изпълнител", в които провеждането на процедура за избор на изпълнител чрез „Публична покана" не е задължително, бенефициентите следва към първичните платежни документи да приложат поне 2 (две) съпоставими оферти, каталози, разпечатки от официални интернет страници на производители/доставчици или комбинация от посочените, съдържащи **<u>цена, характеристика/функционалност/описание, които не противоречат на заложените в административния договор за безвъзмездна финансова помощ.</u>** Бенефициентите/кандидатите за БФП прилагат и обосновка в свободен текст за направения избор на база на събраните оферти, каталози, разпечатки от официални интернет страници.

Бенефициентът представя на УО чрез раздел „Кореспонденция" в системата ИСУН 2020 за проверка:

1. Копия на събраните поне 2 оферти, каталози, разпечатки от официални интернет страници на производители/доставчици;
2. Копие на обосновката в свободен текст за направения избор;
3. Сключен договор (ако е приложимо - бенефициентът може да сключи договор с избрания/ните изпълнител/и, но не е задължително).

В случаите в които има сключен договор, предметът на същия трябва да съответства на избраната оферта, каталог, разпечатка от официална интернет страница.

ЧАСТ ВТОРА
ЗОП

1. УКАЗАНИЯ ЗА БЕНЕФИЦИЕНТИ, КОИТО ПРИЛАГАТ УСЛОВИЯТА И РЕДА НА ЗОП

Възложители по чл.5 от Закона за обществени поръчки (ЗОП) са публични и секторни, като:

Публични възложители са:

1. президентът на Република България;
2. председателят на Народното събрание;
3. министър-председателят;
4. министрите;
5. омбудсманът на Република България;
6. управителят на Българската народна банка;
7. председателят на Конституционния съд на Република България, административните ръководители на органите на съдебна власт, които управляват самостоятелни бюджети, както и административните ръководители на прокуратурите в страната;
8. областните управители;
9. кметовете на общини, на райони, на кметства, както и кметските наместници, когато са разпоредители с бюджет;
10. председателите на държавните агенции;
11. председателите на държавните комисии;
12. изпълнителните директори на изпълнителните агенции;
13. ръководителите на държавни институции, създадени със закон или с постановление на Министерския съвет, включително обособени структури на органите на изпълнителната власт, когато са юридически лица и разпоредители с бюджет;
14. представляващите публичноправните организации;
15. ръководителите на дипломатическите и консулските представителства на Република България в чужбина, както и на постоянните представителства на Република България към международни организации;
16. представляващите лечебните заведения - търговски дружества по чл. 36 - 37 от Закона за лечебните заведения, собственост на държавата и/или общините, на които повече от 50 на сто от приходите са от държавния и/или общинския бюджет, и от бюджета на Националната здравноосигурителна каса;

17. ръководителите на централни органи за покупки, създадени за задоволяване на потребностите на публични възложители.

18. обединенията на възложители по ал. 2, т. 1 - 16 от ЗОП

Секторни възложители са:

1. представляващите публичните предприятия и техни обединения, когато извършват една или няколко секторни дейности;

2. представляващите търговците или други лица, които не са публични предприятия, когато въз основа на специални или изключителни права извършват една или няколко секторни дейности;

3. ръководителите на централни органи за покупки, създадени за задоволяване потребности на секторни възложители.

Разпоредбата на чл.6 от ЗОП урежда и друг вид възложители:

Възложител за конкретен случай - когато с публични средства се финансира пряко с повече от 50 на сто някоя от следните дейности:

1. строителство с прогнозна стойност, по-голяма или равна на 5 000 000 лв.;

2. услуги, свързани със строителство по т. 1, когато прогнозната им стойност е по-голяма или равна на 408 762 лв.

По смисъла на §2 от Допълнителните разпоредби към ЗОП:

„Публичноправна организация" е юридическо лице, за което са изпълнени следните условия:

а) създадено е с конкретната цел да задоволява нужди от общ интерес, които нямат промишлен или търговски характер;

б) финансирано е с повече от 50 на сто от държавни, териториални или местни органи или от други публичноправни организации, или е обект на управленски контрол от страна на тези органи; или има управителен или надзорен орган, повечето от половината от членовете на който са назначени от публичен възложител по чл. 5, ал. 2, т. 1 - 14.

Нуждите от общ интерес имат промишлен или търговски характер, когато лицето действа в нормални пазарни условия, стреми се да реализира печалба, като самостоятелно понася загубите от извършване на дейността си.

Лечебно заведение - търговско дружество, чийто капитал е поне две трети частна собственост, финансирано с повече от 50 на сто от държавни, регионални или местни органи или от други публичноправни организации; или е обект на управленски контрол от страна на тези органи; или има административен, управителен или надзорен орган, повечето от половината от членовете на който са назначени от държавните, регионалните или местните органи или от други публичноправни организации, и което има промишлен

или търговски характер, макар да задоволява нужди от общ интерес, не е „публичноправна организация" по смисъла и за целите на Закона за обществените поръчки.

„Публично предприятие" е всяко предприятие, върху което публични възложители по чл. 5, ал. 2, т. 1 - 14 могат да упражняват доминиращо влияние.

Доминиращо влияние от страна на публичен възложител по чл. 5, ал. 2, т. 1 - 14 се предполага във всеки от следните случаи, в които възложителят пряко или непряко:

а) притежава мажоритарния дял от записания капитал на предприятието;

б) контролира мнозинството от гласовете, свързани с акциите/дяловете, емитирани от предприятието;

в) може да назначи повече от половината от членовете на управителния или надзорния орган на предприятието.

Възложителите по смисъла на чл.5 от ЗОП или чл.6 от ЗОП, при възлагане на поръчки на изпълнители и разходване на безвъзмездната финансова помощ, прилагат разпоредбите на:

- Закона за обществени поръчки /ЗОП (Обн. ДВ, бр. 13 от 16.02.2016 г., в сила от 15.04.2016 г., в редакцията му, приложима към съответната процедурата);
- Правилника за прилагане на Закона за обществените поръчки (Обн., ДВ, бр. 28 от 08.04.2016 г., в сила от 15.04.2016 г., в редакцията му, приложима към съответната процедурата)

1.1. СЪГЛАСУВАНЕ НА ПЛАН НА ПРОЦЕДУРИ ЗА ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ

ВАЖНО!

След подписването на договора за безвъзмездна финансова помощ Бенефициентите, възложители по чл.5 и чл.6 от ЗОП въвеждат в ИСУН 2020 план за провеждане на процедури за възлагане на обществени поръчки

Съгласуването на плана от страна на УО се извършва с оглед на това да бъде постигната увереност, че при избора на изпълнители за дейностите по проекта бенефициентите ще приложат правилната процедура/ред в съответствие със ЗОП.

След проверка за законосъобразност на предвидените процедури за избор на изпълнител и за съответствието му със заложените дейности по проекта, Управляващият орган ще уведоми бенефицинета чрез ИСУН 2020.

1.2. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ

Управляващият орган ще осъществява само задължителен последващ контрол на проведената/ите от Бенефициентите процедура/и за възлагане на обществена поръчка на етап сключен от Бенефициента договор с избрания изпълнител, като за целта в срок от 10 дни след сключване на договор с изпълнител, Бенефициентите следва да уведомят писмено Управляващия орган за подписания договор, като се представи копие чрез ИСУН 2020(заверено „вярно с оригинала") на цялата документация, свързана с провеждането на обществената поръчка.

ВАЖНО!

Няма да бъдат осъществявани междинни/финални плащания преди проведените процедури за възлагане на обществени поръчки/избор на изпълнител да бъдат проверени за съответствие с нормативните актове в областта на обществените поръчки и с одобрения проект.

Основен елемент за успешното изпълнение на проектите е ефективното планиране, организиране и провеждане на процедурите за възлагане на обществени поръчки. Основните принципи, които следва да се съблюдават за възлагане на обществени поръчки/избор на изпълнители са:

- равнопоставеност и недопускане на дискриминация;
- свободна конкуренция;
- пропорционалност;
- публичност и прозрачност.

С цел предотвратяване конфликт на интереси, бенефициентът или експерти, участващи в подготовката или изпълнението на проекта следва да се изключат от участие като потенциални изпълнители в процедурите по възлагане.

1.3. ОБЕКТ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ

Разпоредбите на ЗОП намират приложение за определените в чл. 3 от ЗОП обекти на обществени поръчки. Съгласно посочената разпоредба обекти на обществени поръчки са:

- строителството, включително:

а) изпълнение или проектиране и изпълнение на строителство, свързано с една от дейностите, включени в приложение № 1 към чл.3 от ЗОП;

б)изпълнение или проектиране и изпълнение на строеж – включително изпълнение на строеж, за който възложителят има решаващо влияние върху вида или проектирането му, без значение от формата на сътрудничество и произхода на използваните ресурси;

- доставките на стоки, осъществявани чрез покупка, лизинг, наем или финансов лизинг, със или без право на закупуване, както и всички необходими предварителни дейности по употребата на стоката, като инсталационни или монтажни работи, тестване на машини и съоръжения и други;
- предоставянето на услуги.

При възлагане на обществени поръчки се използват кодовете на номенклатурите в Общия терминологичен речник, приет с Регламент (ЕО) № 2195/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 5 ноември 2002 г. относно Общия терминологичен речник, свързан с обществените поръчки (CPV). Когато възложителите използват други номенклатури в дейността си, при възлагането на обществени поръчки задължително се посочва съответствието им с Общия терминологичен речник.

Когато обществената поръчка включва дейности с повече от един обект, тя се възлага по реда, приложим за обекта, който характеризира дейностите - основен предмет на поръчката. Когато обществената поръчка включва услуги и доставки, основният предмет се определя в зависимост от услугата или доставката, чиято прогнозна стойност е най-висока.

В чл. 13 от ЗОП законодателят е определил общите изключения от приложението на закона, а именно:

- за обществени поръчки и конкурси за проект, които трябва да се възлагат по правила, установени в международно споразумение, сключено при спазване разпоредбите на ДФЕС, между Република България и една или повече трети страни или техни автономни области за доставки, услуги или строителство на обекти, предназначени за съвместна реализация или експлоатация от подписалите го страни;

- за обществени поръчки и конкурси за проект, които се възлагат по правилата на международна организация или международна финансираща институция, когато те са изцяло финансирани от съответната организация или институция; при обществени поръчки и конкурси за проект, съфинансирани с повече от 50 на сто от международна организация или международна финансираща институция, страните договарят приложимите процедури за възлагане на поръчките;

- за обществени поръчки и конкурси за проект, които се възлагат в съответствие с процедури за възлагане на обществена поръчка, установени от международна организация в нейни правила;
- при придобиване или наемане, независимо с какви финансови средства, на земя, съществуващи сгради или други недвижими имоти, или права върху тях;
- при поръчки за закупуване на програмно време или осигуряване на предавания, които се възлагат на доставчици на медийни услуги;
- при арбитражни и помирителни услуги;
- за правни услуги, свързани със:

  а) представителство на клиент от адвокатско дружество или от адвокат в арбитражна или помирителна процедура в държава членка, трета страна или пред международна арбитражна или помирителна инстанция, или в производство пред съд, юрисдикция или публичен орган на държава членка, или трета страна, или пред международен съд, юрисдикция или институция;

  б) предоставяне на правни съвети от адвокатско дружество или от адвокат при подготовката на производство по буква „а", както и предоставяне на правни съвети по въпроси, които могат да станат предмет на производствата по буква „а";

  в) удостоверяване и заверяване на документи, които задължително се извършват от нотариус;

  г) предоставянето им от лица, определени от съд или компетентен орган, или по силата на закон, като изпълнението на услугите е под надзора на съда или на компетентния орган;

  д) упражняването на функции на държавна власт, включително услуги по съдебното изпълнение, предоставяни от съдия-изпълнител;
- при финансови услуги във връзка с емитирането, продажбата, закупуването или прехвърлянето на ценни книжа или други финансови инструменти, включително услугите, предоставяни във връзка с поемането и управлението на държавния дълг, услугите, предоставяни във връзка с управлението на системата на единна сметка и фискалния резерв, услугите, предоставяни от Българската народна банка, операции, извършвани с Европейския инструмент за финансова стабилност и Европейския механизъм за стабилност;
- за заеми, независимо от това, дали са свързани с емитирането, продажбата, закупуването или прехвърлянето на ценни книжа или други финансови инструменти;
- при трудови правоотношения по смисъла на § 1, т. 26 от допълнителните разпоредби на Закона за данъците върху доходите на физическите лица;

- при услуги, свързани с гражданска отбрана, гражданска защита и предотвратяване на опасности, които се предоставят от юридически лица с нестопанска цел и които попадат в обхвата на кодове от Общия терминологичен речник 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8; 98113100-9 и 85143000-3 с изключение на услугите на линейки за превоз на пациенти;

- при обществени услуги за пътнически превоз с железопътен транспорт или с метро, когато се възлагат в съответствие с Регламент (ЕО) № 1370/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 1191/69 и (ЕИО) № 1107/70 на Съвета (ОВ, L 315/1 от 3 декември 2007 г.);

- при обществени поръчки и конкурси за проект, свързани с областите отбрана и сигурност, за които не се прилагат разпоредбите на част четвърта:

  а) възлагането на които е свързано с предоставяне на информация, чието разкриване противоречи на основните интереси на сигурността на страната, съгласно чл. 346, параграф 1, буква „а" от ДФЕС, или

  б) когато възложителят е задължен да възложи и/или организира поръчката по специфични процедурни правила съгласно международни споразумения или договори, сключени при спазване разпоредбите на ДФЕС, между Република България, от една страна, и една или повече трети страни, или техни автономни области - от друга, за доставки, услуги или строителство, предназначени за съвместна реализация или експлоатация от подписалите ги страни, или

  в) възлагани на предприятия на държава членка или на трета страна в изпълнение на международно споразумение или договор, свързан с разполагане на войски, или

  г) когато възложителят е задължен да ги възлага или организира в съответствие с правила, установени от международна организация, или

  д) възлагани по правилата на международна организация или международна финансираща институция, когато те са изцяло финансирани от съответната организация или институция; при обществени поръчки и конкурси за проект, съфинансирани с повече от 50 на сто от международна организация или международна финансираща институция, страните договарят приложимите процедури за възлагане на поръчките, или

  е) когато защитата на основни интереси, свързани със сигурността на страната, не може да бъде гарантирана чрез поставяне на изисквания, насочени към защита на информацията, която възложителят трябва да предостави при процедура по възлагане на обществена поръчка съгласно този закон или чрез други мерки с по-малка степен на намеса, или

ж) изпълнението, на които е придружено със специални мерки за сигурност в съответствие с действащото законодателство с оглед защита на основни интереси на сигурността на страната;

- при обществени поръчки за услуги, възлагани от възложител на публичен възложител или на обединение от такива възложители, които имат изключителни права за предоставяне на съответните услуги по силата на съвместим с разпоредбите на ДФЕС закон, подзаконов нормативен акт или публикуван административен акт;

- за поръчки за услуги за научноизследователска и развойна дейност, когато не е изпълнено някое от следните условия:

  а) ползите възникват изцяло за възложителя, за да ги използва при извършване на дейността си;

  б) предоставената услуга се заплаща изцяло от възложителя;

- за услугите по задължително социално осигуряване;

- за договори за застраховка, покриващи отговорност за ядрена вреда, в изпълнение на Виенската конвенция за гражданска отговорност за ядрена вреда, съставена във Виена на 21 септември 1988 г. (ратифицирана със закон - ДВ, бр. 64 от 1994) (обн., ДВ, бр. 76 от 1994 г.; попр., бр. 91 от 1994 г.), и на Закона за безопасно използване на ядрената енергия.

- договори за услуги, доставки или строителство, сключвани от възложител по чл. 5, ал. 2, т. 1 – 13 и ал. 4, т. 1, свързани с изграждане на инженерни съоръжения от възпрепятстващ тип с цел опазване на държавната граница.

В чл.14 от ЗОП са регламентирани изключенията, приложими за публични възложители, а именно:

1. когато публичен възложител, който извършва дейности, свързани с пощенски услуги, възлага поръчки или провежда конкурс за проект във връзка с изпълнение на някоя от следните дейности:

а) услуги, възлагани с цел реализиране на печалба, свързани с електронни средства и предоставени изцяло чрез такива средства (включително защитено предаване на кодирани документи с електронни средства, адресни разпределителни услуги и предаване на регистрирана електронна поща);

б) пощенски парични преводи и операции по прехвърляне, извършвани във връзка с финансовите услуги, обхванати от кодове от 66100000-1 до 66720000-3 по Общия терминологичен речник, и с услугите по чл. 13, ал. 1, т. 8;

в) филателни услуги;

г) логистични услуги, които съвместяват физическа доставка и/или складиране с други непощенски дейности;

2. за поръчки и конкурси за проект, които подпомагат дейността на публичен възложител, свързана с предоставяне или експлоатиране на обществени електронни съобщителни мрежи по смисъла на § 1, т. 39 от допълнителните разпоредби на Закона за електронните съобщения, или предоставяне на една или повече обществени електронни съобщителни услуги по смисъла на § 1, т. 40 от допълнителните разпоредби на Закона за електронните съобщения;

3. при придобиване, разработка, продуциране или съвместно продуциране на материал за предавания, предназначен за аудио-визуални медийни услуги или радиоуслуги, които се възлагат от доставчици на радиоуслуги или аудио-визуални медийни услуги;

4. за услуги, попадащи в обхвата на кодове 79341400-0, 92111230-3 и 92111240-6 по Общия терминологичен речник и свързани с политически кампании, когато се възлагат от политическа партия в рамките на предизборна кампания;

5. при обществени поръчки, които се възлагат от публичен възложител, включително когато извършва секторна дейност, на юридическо лице, ако са изпълнени едновременно следните условия:

а) възложителят да упражнява върху юридическото лице контрол, подобен на този, който упражнява върху собствените си структурни звена;

б) повече от 80 на сто от дейността на юридическото лице да е формирана от изпълнението на дейности, възложени от възложителя или негови обособени структури или от други юридически лица, контролирани от възложителя;

в) в юридическото лице - изпълнител, да няма пряко частно капиталово участие, с изключение на такова, което не е свързано с контролни или блокиращи правомощия и не оказва решаващо влияние върху дейността на юридическото лице;

6. когато юридическо лице, което е обект на контрол по смисъла на т. 5, буква „а", възлага поръчки на възложителя, който го контролира, или на друго юридическо лице, контролирано от същия възложител и за което са изпълнени условията на т. 5, буква „в";

7. при обществени поръчки, които се възлагат от публичен възложител, включително когато извършва секторна дейност, на юридическо лице, ако са изпълнени едновременно следните условия:

а) възложителят да упражнява съвместно с други възложители върху юридическото лице контрол, подобен на този, който упражнява върху собствените си структурни звена;

б) повече от 80 на сто от дейността на юридическото лице да е формирана от изпълнението на дейности, възложени от възложителите, които го контролират, или от други юридически лица, контролирани от същите възложители;

в) в юридическото лице да няма пряко частно капиталово участие, с изключение на такова, което не е свързано с контролни или блокиращи правомощия и не оказва решаващо влияние върху дейността на юридическото лице;

8. при договори, сключени между двама или повече публични възложители, включително когато извършват секторна дейност, когато са изпълнени едновременно следните условия:

а) установява се или се осъществява сътрудничество между тях, за да се гарантира, че задълженията им за предоставяне на обществени услуги се изпълняват с оглед постигането на общи за тях цели;

б) осъществяването на сътрудничеството се ръководи единствено от съображения, свързани с обществения интерес;

в) през последните три години участващите възложители са извършвали на свободния пазар по-малко от 20 на сто от дейността, свързана със сътрудничеството.

В чл.15 от ЗОП са регламентирани изключенията, приложими за секторни възложители:

1. поръчки за доставки с цел препродажба или лизинг на трети лица, при положение че той не се ползва със специални или изключителни права да продава или да отдава под наем или на лизинг предмета на такива поръчки и други субекти могат свободно да извършват такава дейност при същите условия;

2. поръчки или конкурси за проект за цели, които не са свързани с извършването на секторни дейности, или за извършване на някоя от тези дейности в трета страна, при условие че не се използва мрежа или географски район в рамките на Европейския съюз;

3. поръчки за доставка на вода, ако този възложител извършва дейности по чл. 126, ал. 1, т. 1 и 2;

4. поръчки за доставка на енергия или на горива за производство на енергия, ако този възложител извършва дейности по чл. 124, ал. 1, т. 1 и 2, чл. 125, ал. 1, т. 1 и 2 и чл. 128;

5. поръчки на свързано предприятие:

а) за услуги - при условие че най-малко 80 на сто от средния общ оборот на свързаното предприятие за предходните 3 години е реализиран от предоставяне на услуги на възложителя или на други предприятия, с които то е свързано, като се отчетат всички идентични или сходни услуги, предоставени от това предприятие;

б) за доставки - при условие че най-малко 80 на сто от средния общ оборот на свързаното предприятие за предходните 3 години е реализиран от предоставянето на доставки на възложителя или на други предприятия, с които то е свързано, като се отчетат всички идентични или сходни доставки, предоставени от това предприятие;

в) за строителство - при условие че най-малко 80 на сто от средния общ оборот на свързаното предприятие за предходните 3 години е реализиран от предоставянето на строителство на възложителя или на други предприятия, с които то е свързано, като се отчете цялото предоставено от това предприятие строителство;

6. поръчки на съвместно предприятие, в което той участва, при условие че съвместното предприятие е създадено за извършване на секторна дейност за срок най-малко три години и че учредителният акт на съвместното предприятие предвижда учредилите го възложители да запазят участието си в него най-малко за същия срок.

1.4. СТОЙНОСТИ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ

Бенефициентът задължително прилага, определените в ЗОП процедури при възлагане на обществени поръчки, които имат прогнозна стойност без ДДС, по-голяма от стойностите, определени в чл. 20 от ЗОП.

Бенефициентът има право да възложи конкретна обществена поръчка по ред, приложим за по-високи стойности, като в този случай е длъжен да прилага всички правила, валидни за избрания от него ред.

1.5. ВЪЗЛАГАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ

УО контролира дали изпълнението на проекта е в съответствие с нормативните изисквания за обществените поръчки като за целта извършва последващ контрол, след сключването от страна на бенефициента на договор със съответния избран за изпълнител участник в процедурата. За целта, в срок 10 дни след сключването на договор с изпълнител, Бенефициентът трябва да уведомят писмено Управляващия орган за подписания договор.

В случай на необходимост УО може да изисква на всеки един етап от реализацията на проекта да му се предостави копие на цялата документация, свързана с определена обществена поръчка.

При мониторингови посещения на място, както и при разглеждане на междинни доклади и заключителен доклад задължително се предоставя цялата тръжна документация. УО може да осъществи текущ контрол на място при провеждане на процедура за избор на изпълнител/и или да изисква допълнителни разяснения във връзка с нея.

1.6. ИЗБОР НА ПРОЦЕДУРА ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ, СВЪРЗАНИ С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТА

В едномесечен срок от подписването на Договора за отпускане на безвъзмездна финансова помощ, Конкретният бенефициент е длъжен да актуализира плана за избор на изпълнител в ИСУН 2020 (съгласно нарочните Инструкции на УО за отчитането на ДБФП в ИСУН 2020), като за това уведоми УО посредством генериране на Кореспонденция. Видът

процедура за избор на изпълнител, която трябва да проведе Бенефициентът се определя в зависимост от общия размер на безвъзмездната финансова помощ, включително съфинансирането от страна на бенефициента за съответните инвестиции/услуги съгласно одобрения бюджет.

В срок от 7 работни дни след получаването на плана в УО, се извършва проверка, която завършва с:

- одобрение на представения план;
- одобрение под условие на представения план;
- отхвърляне на представения план.

ВАЖНО!

Не се допуска разделяне на предмета на обществената поръчка с цел заобикаляне на законодателството. Бенефициентите не могат да се позовават на изключенията по чл. 13 - 15 от ЗОП с цел заобикаляне на закона. При определянето на стойността на обществената поръчка, конкретният бенефициент трябва вземе предвид не само стойностите по бюджета на проекта, но и другите поръчки със сходен предмет, които се планира да бъдат възложени.

2. ВИДОВЕ ПРОЦЕДУРИ ПО ЗОП

Чл.18, ал. 1 от ЗОП регламентира 13 процедури за възлагане на обществени поръчки:

1.открита процедура;

2. ограничена процедура;

3. състезателна процедура с договаряне;

4. договаряне с предварителна покана за участие;

5. договаряне с публикуване на обявление за поръчка;

6. състезателен диалог;

7. партньорство за иновации;

8. договаряне без предварително обявление;

9. договаряне без предварителна покана за участие;

10. договаряне без публикуване на обявление за поръчка;

11. конкурс за проект;

12. публично състезание;

13. пряко договаряне.

При възлагане на обществени поръчки публичните възложители прилагат процедурите по т. 1 - 3, 6 - 8 и 11 – 13, а секторните възложители - по т. 1, 2, 4, 6, 7, 9 и 11 - 13.

2.1. ОТКРИТА ПРОЦЕДУРА

Открита процедура е процедурата, при която всички заинтересовани лица могат да подадат оферта. При възлагане на обществени поръчки публичните възложители могат да избират свободно открита или ограничена процедура. В открита процедура към офертата си участниците представят и информация относно личното състояние и критериите за подбор. *При открита процедура в обявлението за обществена поръчка възложителят може да предвиди оценката на техническите и ценовите предложения на участниците да се извърши преди провеждане на предварителен подбор. В тези случаи проверката за наличие на основания за отстраняване и съответствие с критериите за подбор се извършва по начин, който не се влияе от резултатите от оценката на техническите и ценовите предложения - когато всички предложения от офертите на участниците се представят чрез числова стойност, която се оповестява в момента на отваряне на офертите.*

2.2. ОГРАНИЧЕНА ПРОЦЕДУРА

Ограничена процедура е процедурата, при която оферти могат да подадат само кандидати, които са получили покана след предварителен подбор. Съществената разлика от откритата процедура е, че ограничената процедура се провежда на два етапа. В първия етап възложителят прави предварителен подбор на кандидатите с цел да определи тези, които отговарят на определените необходимите финансови и технически изисквания за изпълнение на обществената поръчка и отправя покана до тях да представят оферти. Във втория етап одобрените кандидати представят оферти. С представянето на оферта те придобиват качеството на участници в процедурата. При подбора на кандидатите в ограничена процедура или в процедура на договаряне с предварителна покана за участие (приложима само за секторни възложители), възложителят не може:

1. да налага на кандидат условия от административен, технически или финансов характер, които не се отнасят за другите кандидати;

2. да изисква проверки или доказателства, които повтарят вече представени от кандидата доказателства.

При ограничена процедура, процедура на договаряне с предварителна покана за участие, състезателен диалог или партньорство за иновации възложителят може да установи обективни и недискриминационни правила и критерии, които да приложи за намаляване броя на кандидатите, които да бъдат поканени да представят оферти или да участват в преговорите. Броят на поканените кандидати трябва да е достатъчен, за да се гарантира реална конкуренция.

2.3. СЪСТЕЗАТЕЛЕН ДИАЛОГ

Състезателният диалог е процедура, при която възложителят провежда диалог с допуснатите след предварителен подбор кандидати с цел да определи едно или повече предложени решения, отговарящи на неговите изисквания, след което да покани предложилите ги кандидати да подадат окончателни оферти. Състезателен диалог се използва, когато поръчката е особено сложна, поради което е невъзможно възлагане чрез използване на ограничена процедура или процедура на договаряне с публикуване на обявление за поръчка.. Обществената поръчка е особено сложна, когато по обективни причини възложителят не може да определи:

1. техническите спецификации, и/или

2. финансовата или правната рамка на поръчката.

Основните характеристики на процедурата на състезателен диалог са:

- диалог се провежда с допуснатите след предварителен подбор кандидати, за да се определят и формулират решения, които отговарят на потребностите и изискванията на възложителя;
- при възлагане на обществена поръчка чрез състезателен диалог възложителят оценява офертите по критерия оптимално съотношение качество/цена и в съответствие с показателите, посочени в обявлението за обществена поръчка или в описателния документ ;
- диалогът може да се проведе на последователни етапи, за да се намали броят на решенията за обсъждане, като се прилагат критерият за възлагане и показателите за оценка, посочени в обявлението за обществената поръчка или в описателния документ. Когато възнамерява да провежда диалога на последователни етапи, възложителят посочва това в обявлението или в описателния документ. и
- Възложителят може да поиска офертите да бъдат разяснявани, уточнявани или подобрявани. Разясненията, уточненията и подобренията, както и предоставената допълнителна информация не трябва да променят основните характеристики на офертата или на поръчката, включително определените

потребности и изисквания в обявлението или описателния документ, ако това може да доведе до нарушаване на конкуренцията или до дискриминация.

- Възложителят може да проведе преговори с участника, представил оферта, която е с оптимално съотношение качество/цена, за да се потвърдят финансовите ангажименти или други условия в офертата, като се уточнят окончателно условията на поръчката. Уточняването на условията не трябва да води до изменение по същество на основните параметри на офертата или на поръчката, включително определените потребности и изисквания в обявлението или в описателния документ, както и до нарушаване на конкуренцията или до дискриминация.
- Възложителят може да предвиди награди или плащания за участниците в диалога.

2.4. ПРОЦЕДУРИ НА ДОГОВАРЯНЕ

ЗОП регламентира няколко вида процедури на договаряне, от които приложими за публичните и/или секторните възложители са следните:

- пряко договаряне – приложима **за публичните и секторните възложители**, само при наличие на предпоставките по чл. 182 от ЗОП и само при възлагане на обществени поръчки с прогнозна стойност по чл.20, ал.2 от ЗОП;
- договаряне без предварително обявление – приложима **само за публичните възложители** и при наличие на предпоставките, посочени в чл.79 от ЗОП;
- състезателна процедура с договаряне - приложима **само за публичните възложители** и при наличие на предпоставките, посочени в чл.73 от ЗОП;
- договаряне без предварителна покана за участие (чл.138 от ЗОП) - приложима **само за секторните възложители;**
- договаряне с предварителна покана за участие (чл.136 от ЗОП) - приложима **само за секторните възложители**;

При процедурите по т. 1, т. 2 и т. 4, възложителят провежда преговори за определяне клаузите на договора с едно или повече точно определени лица, като в решението за откриване на процедурата, посочва и лицата, които ще бъдат поканени за участие в договарянето, извън изключенията, визирани в чл. 64 от ППЗОП.

В процедурата по т. 3 и т. 5 могат да подадат първоначални оферти, които да послужат като основа за провеждане на преговори, само кандидати, които възложителят е поканил след проведен предварителен подбор.

Изборът на процедурата на договаряне следва да бъде мотивиран от възложителя в решението за откриване на процедурата.

2.5.КОНКУРС ЗА ПРОЕКТ

Конкурсът за проект е процедура, при която възложителят придобива основно в областите на градското и селищното устройство, архитектурата, инженеринговата дейност или на обработката на данни план или проект, избран от независимо жури въз основа на проведен конкурс със или без присъждане на награди. Конкурсът за проект може да бъде открит или ограничен.

Конкурсът за проект е приложима процедура и от публични и от секторни възложители. Възложителите провеждат конкурс за проект на стойност, по-голяма или равна на 70 000 лв. При избор на тази процедура се прилагат разпоредбите на чл. 78 – 80 от ЗОП.

2.6.ПУБЛИЧНО СЪСТЕЗАНИЕ

Публично състезание е процедура, при която, както при откритата процедура всички заинтересовани лица могат да подадат оферта. Приложима е както от секторни, така и от публични възложители, но при възлагане на обществени поръчки с прогнозна стойност по чл. 20, ал. 2 от ЗОП. За оповестяване откриването на процедура публично състезание възложителят публикува обявление за обществена поръчка, като в него не е длъжен да мотивира невъзможността за разделяне на обособени позиции на поръчка, която е за доставки или услуги.

2.7.ПАРТНЬОРСТВО ЗА ИНОВАЦИИ

Партньорство за иновации е процедура, при която възложителят провежда преговори с допуснатите кандидати след предварителен подбор с цел да установи партньорство с един или повече партньори, които да извършват определена научноизследователска и развойна дейност. При изчисляване на прогнозната стойност на тази обществена поръчка се взема предвид максималната прогнозна стойност без ДДС на научноизследователските и развойните дейности, които ще се извършват на всички етапи от предвиденото партньорство, както и на доставките, услугите или строителството, които ще се разработват и доставят в края на предвиденото партньорство.

Това е процедура, приложима и от секторни и от публични възложители.

При нея, както при ограничената процедура, състезателния диалог, състезателната процедура с договаряне и процедурата на договаряне с предварителна покана за участие, възложителите изпращат едновременно писмени покани до избраните кандидати за подаване на оферти или за участие в преговори или диалог. Поканата се одобрява с решението за предварителен подбор или решението за приключване на диалог. При избор на тази процедура се прилагат разпоредбите на чл. 78 – 80 от ЗОП.

2.8. СЪБИРАНЕ НА ОФЕРТИ С ОБЯВА ИЛИ ПОКАНА ДО ОПРЕДЕЛЕНИ ЛИЦА

Възложителите могат да не провеждат предвидените в ЗОП процедури, но са длъжни да прилагат условията и реда на Глава двадесет и шеста от ЗОП - събиране на оферти с обява или покана до определени лица, когато обществените поръчки имат прогнозна стойност по чл. 20, ал. 3 от ЗОП, а именно:

- за строителство - от 50 000 лв. до 270 000 лв.;
- за доставки и услуги, с изключение на услугите по приложение № 2 към чл.11, ал.3 от ЗОП - от 30 000 лв. до 70 000 лв.

Събиране на оферти с обява

В този случай възложителите откриват възлагането на поръчката с публикуване на профила на купувача на обява за събиране на оферти, която се изготвя по образец. След публикуване на профила на купувача възложителите могат да публикуват обявата или кратка информация за поръчката и по друг подходящ начин. Възложителят не е длъжен да мотивира в обявата невъзможността за разделяне на обособени позиции на поръчката.

Покана до определени лица

При наличие на някое от следните основания, възложителите могат да не публикуват обява, а да изпратят покана до определено лице/лица:

- не е получена нито една оферта, включително след удължаване на срока по чл. 188, ал. 2 от ЗОП и първоначалните условия на поръчката не са променени;
- възлагането на обществената поръчка на друго лице е невъзможно поради наличие на авторски или други права на интелектуална собственост, или на изключителни права, придобити по силата на закон или на административен акт, както и когато естеството на доставката или услугата е ограничено до точно определен изпълнител по причини, които не се дължат на възложителя;
- необходимо е неотложно възлагане на поръчката поради изключителни обстоятелства и не е възможно спазването на сроковете по чл. 188, ал. 1 от ЗОП, като обстоятелствата, с които се обосновава наличието на неотложност, не трябва да се дължат на възложителя;
- стоките, предмет на доставка, се произвеждат с цел научноизследователска дейност, експеримент, проучване или развойна дейност и са в ограничено количество, което не позволява формиране на пазарна цена или възстановяване на разходите за тази дейност;
- необходими са допълнителни доставки от същия доставчик, предназначени за частична замяна или за увеличаване на доставките, ако смяната на доставчика ще принуди възложителя да придобие стока с различни технически характеристики, което ще доведе до несъвместимост или до технически затруднения при експлоатацията и поддържането;

- предмет на поръчката е доставка на стока, която се търгува на стокова борса, съгласно списък, одобрен с акт на Министерския съвет по предложение на министъра на финансите;
- за много кратко време възникне възможност да се получат доставки или услуги при особено изгодни условия и на цена, значително по-ниска от обичайните пазарни цени.

Възложителят сключва договор за обществена поръчка с определения изпълнител в 30-дневен срок от датата на определяне на изпълнителя, а в случаите на неотложно възлагане на поръчката поради изключителни обстоятелства когато не е възможно спазването на сроковете по чл. 188, ал. 1 от ЗОП, като обстоятелствата, с които се обосновава наличието на неотложност, не трябва да се дължат на възложителя - договорът се сключва не по-късно от 5 работни дни от датата на определяне на изпълнител.

2.9. ДИРЕКТНО ВЪЗЛАГАНЕ

Бенефициентът не е длъжен да прилага предвидените в ЗОП процедури, включително условията и реда на Глава двадесет и шеста от ЗОП - събиране на оферти с обява или покана до определени лица, а може директно да възлага обществени поръчки с прогнозна стойност, по-малка от:

1. 50 000 лв. - при строителство;

2. 70 000 лв. - при услуги по приложение № 2 към чл.11, ал.3 от ЗОП;

3. 30 000 лв. - при доставки и услуги извън тези по т. 2.

В случаите по т. 2 и т. 3 възложителите могат да доказват разхода само с първични платежни документи, без да е необходимо сключването на писмен договор.

3. ДОКУМЕНТАЦИЯ ЗА УЧАСТИЕ В ПРОЦЕДУРАТА ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА

Документацията за участие в процедура за възлагане на обществена поръчка трябва да съдържа:

1. техническите спецификации;

2. инвестиционните и други проекти, когато се изискват за подготовката на офертата;

3. методиката за определяне на комплексната оценка на офертата, когато е приложимо;

4. образци на документи, както и указание за подготовката им;

5. проект на договор.

При конкурса за проект документацията трябва да съдържа:

1. проектната задача и указания за изпълнението ѝ;

2. всички технически данни, необходими за изпълнението на проекта;

3. критериите за оценка на проекта, тяхната относителна тежест и начина за определяне на комплексната оценка на проекта.

Документацията може да съдържа и други документи, които възложителят предоставя или на които се позовава, за да определи характеристиките на поръчката или проекта и реда за провеждане на процедурата, или които са необходими за подготовката на заявленията за участие, офертите или проектите. проекта на договор.

4. ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ ПО РЕДА НА ЗОП

Важно е бенефициентът да се придържа към рамката на проекта – да не включва недопустими разходи и/или дейности, които не фигурират в одобрения проект, да определи срокове, които не излизат извън план-графика за изпълнение на проекта.

При подготовката за възлагане на обществена поръчка възложителят може да проведе пазарни консултации, като потърси съвети от независими експерти или органи, или от участници на пазара. Тези консултации могат да се използват, при условие че не водят до нарушаване на конкуренцията и на принципите за недискриминация и прозрачност.

Възложителят предприема действия, които да гарантират, че лицата, участвали в пазарните консултации и/или в подготовката на процедурата, нямат предимство пред останалите кандидати или участници. Тези действия включват най-малко следното:

1. публикуване на профила на купувача на цялата информация, разменена по повод подготовката за възлагане на обществена поръчка, включително получения от възложителя резултат, а ако това е невъзможно - посочване чрез профила на купувача на мястото, от което тази информация може да бъде получена;

2. определяне на подходящ срок за получаването на оферти, включително като се прецени дали съкращаването на срокове не води до нарушаване на принципа за равнопоставеност.

ВАЖНО!

Възложителят е длъжен да удължи срока за получаване на заявления за участие или оферти най-малко до минималните срокове за съответния вид процедура, в случай че е използвано съкращаване на сроковете и в определения срок е получена само една оферта или заявление за участие, които са представени от лице, участвало в пазарните консултации и/или в подготовката на документацията за участие. В случай че с извършването на описаните действия не може да се осигури спазване на принципа за равнопоставеност, кандидатът или участникът, участвал в пазарните консултации и/или в подготовката за възлагане на поръчката, се отстранява от процедурата, ако не може да докаже, че участието му не води до нарушаване на този принцип.

5. ТЕХНИЧЕСКИ СПЕЦИФИКАЦИИ

Техническите спецификации определят необходимите характеристики на предмета на поръчката. Възложителят определя техническите спецификации по един от следните начини:

1. чрез посочване на работните характеристики или функционалните изисквания, включително екологичните, които позволяват точно определяне на параметрите на предмета на поръчката;

2. чрез посочване в следния ред на:

а) български стандарти, които въвеждат европейски стандарти;

б) европейски технически оценки;

в) общи технически спецификации;

г) международни стандарти;

д) други стандартизационни документи, установени от европейски органи по стандартизация, или когато няма такива - чрез български стандарти, български технически одобрения или български технически спецификации, отнасящи се до проектирането, метода на изчисление и изпълнение на строителството, както и до използването на стоките;

3. чрез определяне на работни характеристики или на функционални изисквания чрез посочване на спецификации по т. 2, позоваването на които се приема за постигане на съответствие с изискванията за работните характеристики или функционални изисквания;

4. чрез спецификации по т. 2 за част от характеристиките, а за други - чрез посочване на работните характеристики или функционалните изисквания по т. 1.

Всяко посочване на стандарт, спецификация, техническа оценка, техническо одобрение или технически еталон по т. 2 следва да е допълнено с думите „или еквивалентно/и".

Възложителят може да постави допълнителни изисквания, които са свързани с предмета на поръчката и са пропорционални на нейната стойност и цели. Те могат да се отнасят до специфичен процес или метод за производство или предоставяне на строителство, доставки или услуги, или до специфичен процес на друг етап от жизнения им цикъл. При необходимост в техническите спецификации възложителят посочва изискването за прехвърляне на правата върху интелектуална собственост.

Когато резултатът от поръчката ще се използва от физически лица, техническите спецификации, които определят характеристиките на предмета на поръчката, трябва да бъдат съобразени с критериите за достъпност за хора с увреждания или да осигурят възможност и хора с увреждания да ползват този резултат.

Когато с акт на Европейския съюз са определени задължителни изисквания, свързани с критерии за достъпност за хора с увреждания или условия за ползване от такива хора, в техническите спецификации се включва препратка към тези изисквания.

5.1. КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР

Възложителят може да определи по отношение на кандидатите или участниците критерии за подбор, които се отнасят до:

1. годността (правоспособността) за упражняване на професионална дейност – чл.60 от ЗОП;

2. икономическото и финансовото състояние – чл. 61-62 от ЗОП;

3. техническите и професионалните способности – чл.63 – 64 от ЗОП.

Възложителите могат да използват спрямо кандидатите или участниците само критериите за подбор по този закон, които са необходими за установяване на възможността им да изпълнят поръчката. Поставените критерии трябва да са съобразени с предмета, стойността, обема и сложността на поръчката. Когато обществената поръчка има обособени позиции, критериите за подбор за всяка от обособените позиции трябва да съответстват на предмета, стойността, обема и сложността на съответната позиция. Възложителите нямат

право да изискват от кандидатите или участниците други документи за доказване на съответствие с поставените критерии за подбор, освен посочените в ЗОП.

Възложителите посочват критериите за подбор и документите, чрез които се доказва изпълнението им, според вида процедура - в обявлението, с което се оповестява откриването на процедурата, или в поканата за потвърждаване на интерес, а при процедурите по чл. 18, ал. 1, т. 8, 9 и 13 - в поканата за участие в преговори. С критериите за подбор се определят минималните изисквания за допустимост.

ВАЖНО!

При участие на обединения, които не са юридически лица, съответствието с критериите за подбор се доказва от обединението участник, а не от всяко от лицата, включени в него, с изключение на съответна регистрация, представяне на сертификат или друго условие, необходимо за изпълнение на поръчката, съгласно изискванията на нормативен или административен акт и съобразно разпределението на участието на лицата при изпълнение на дейностите, предвидено в договора за създаване на обединението. Когато в условията за изпълнение на обществената поръчка се налага да бъдат включени такива, които се отнасят до обединения и се различават от условията за индивидуалните участници или кандидати, те трябва да са обосновани от обективни причини и да са пропорционални.

Кандидатите или участниците могат за конкретната поръчка да се позоват на капацитета на трети лица, независимо от правната връзка между тях, по отношение на критериите, свързани с икономическото и финансовото състояние, техническите способности и професионалната компетентност.

ВАЖНО!

При подаване на заявление за участие или оферта кандидатът или участникът декларира липсата на основанията за отстраняване и съответствие с критериите за подбор чрез представяне на единен европейски документ за обществени поръчки (ЕЕДОП). В него се предоставя съответната информация, изисквана от възложителя, и се посочват националните бази данни, в които се съдържат декларираните обстоятелства, или компетентните органи, които съгласно законодателството на държавата, в която кандидатът или участникът е установен, са длъжни да предоставят информация.

Повече информация относно деклариране на личното състояние и съответствие с критериите за подбор е посочена в чл. 67 от ЗОП.

Бенефициентите следва да обърнат внимание, че в сила **от 01.04.2018 г.** е изискването Единният европейски документ за обществени поръчки (ЕЕДОП) да се **предоставя в електронен вид по образец**, утвърден с акт на Европейската комисия, както и забраната възложителят да изисква документи, могат да бъдат осигурени чрез пряк и безплатен достъп до националните бази данни на държавите членки.

5.2. КРИТЕРИЙ ЗА ОЦЕНКА НА ОФЕРТИТЕ

Обществените поръчки се възлагат въз основа на икономически най-изгодната оферта.

Икономически най-изгодната оферта се определя въз основа на един от следните критерии за възлагане:

1. най-ниска цена;

2. ниво на разходите, като се отчита разходната ефективност, включително разходите за целия жизнен цикъл;

3. оптимално съотношение качество/цена, което се оценява въз основа на цената или нивото на разходите, както и на показатели, включващи качествени, екологични и/или социални аспекти, свързани с предмета на обществената поръчка.

Избраният критерий за възлагане се посочва в обявлението, с което се оповестява откриването на процедурата или поканата за потвърждаване на интерес, и в документацията за обществена поръчка.

Показателите, включени в критерия **оптимално съотношение качество/цена** могат да съдържат:

1. измерител на качество, включително технически параметри, естетически и функционални характеристики, достъпност, предназначение за всички потребители, социални, екологични и иновативни характеристики и иновативни търговски техники и условия;

2. организация и професионална компетентност на персонала, на който е възложено изпълнението на поръчката, когато качеството на ангажирания с изпълнението на поръчката персонал може да окаже съществено влияние върху изпълнението на поръчката, или

3. обслужване и поддръжка, техническа помощ и условия, като: дата на изпълнение, начин и срок на изпълнение или срок на завършване.

Показателите, включени в критериите по **ниво на разходите, като се отчита разходната ефективност, включително разходите за целия жизнен цикъл** и **оптимално съотношение качество/цена**, трябва да са свързани с предмета на поръчката, а не с критериите за подбор.

Те могат да съдържат фактори, които се отнасят до всеки етап от жизнения цикъл на строителството, доставките или услугите, независимо че тези фактори не се отнасят до характеристиките, посочени в техническите спецификации и не трябва да дават неограничена свобода на избор, а трябва да гарантират реална конкуренция.

Смесването на минималните изисквания за техническо и икономическо състояние към кандидатите с показателите за оценка на офертите е недопустимо.

В документацията възложителят посочва методиката за комплексна оценка и начина за определяне на оценката по всеки показател. Начинът трябва:

1. да дава възможност да се оцени нивото на изпълнение, предложено във всяка оферта, в съответствие с предмета на обществената поръчка и техническите спецификации;

2. да дава възможност да бъдат сравнени и оценени обективно техническите предложения в офертите;

3. да осигурява на кандидатите и участниците достатъчно информация за правилата, които ще се прилагат при определяне на оценката по всеки показател, като за:

а) количествено определимите показатели се определят стойностите в цифри или в проценти и се посочва начинът за тяхното изчисляване;

б) качествените показатели, които са количествено неопределими, се посочва начинът за тяхното оценяване от комисията с конкретна стойност чрез експертна оценка.

ВАЖНО!

Не се допуска включването на показатели за оценка, които отчитат времето за извършване на плащанията (отложено или разсрочено плащане) или оценяване на размера или отказа от авансово плащане, когато се предвижда предоставяне на аванс.

6. ДОГОВОР ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА

Бенефициентът сключва писмен договор за обществена поръчка с участника, определен за изпълнител в резултат на проведената процедура. Съгласно чл.112 ал.4 от ЗОП договорът трябва да съответства на проекта на договор, приложен в документацията, допълнен с всички предложения от офертата на участника, въз основа на които последният е определен за изпълнител на поръчката, като промени в проекта на договор се допускат по изключение, когато е изпълнено условието по чл. 116, ал. 1, т. 5 от ЗОП и са наложени от обстоятелства, настъпили по време или след провеждане на процедурата.

Важно е параметрите, които са заложени в договора за обществена поръчка, да отговарят напълно на заложеното в договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Договорът за възлагане на съответната поръчка се сключва в едномесечен срок след влизане в сила на решението за определяне на изпълнител или на определението, с което е допуснато предварително изпълнение на това решение, но не преди изтичане на 14-дневен срок от уведомяването на заинтересованите кандидати и/или заинтересованите участници за решението за определяне на изпълнител. Възложителят може да сключи договор за обществена поръчка и преди изтичането на 14-дневния срок от уведомяването на заинтересованите кандидати и/или заинтересованите участници за решението за определяне на изпълнител в случаите, изчерпателно посочени в чл.112, ал.7 от ЗОП.

При констатиране на нарушения на националното законодателство в областта на обществените поръчки, ДО има право да определя финансови корекции в съответствие с със ЗУСЕСИФ и подзаконовите актове по приложението му.

В договорите, които бенефициентът сключва с изпълнителите, трябва да бъдат включени задължителните разпоредби, произтичащи от чл. 1.8. от Общите условия към договора за безвъзмездна финансова помощ.

Договорите или допълнителните споразумения към тях не могат да се сключват ретроактивно (със задна дата) при каквито и да е обстоятелства. Това означава, че не могат да се извършват плащания, нито да се извършват доставки преди сключването на договора за изпълнение и/или допълнителни споразумения към него.

Всички договори с изпълнители трябва да се основават на добро финансово управление. Задача на бенефициента е да следи за изпълнението на всички задължения, произтичащи от договора с изпълнител, както и за спазването на всички крайни срокове. В противен случай, УО може да не одобри част или цялата сума на направените допустими разходи.

След като подпише договор с избрания изпълнител бенефициентът следва да:

- следи внимателно за качественото изпълнение на подписаният договор, както и за спазването на крайните срокове;
- следи за стриктното изпълнение на клаузите на договора (Пример: спазване на плащанията към изпълнителя съгласно предвиденото);
- подпише Приемо-предавателен протокол по образец, удостоверящащ получаването на доставката, инсталирането, тестването и пускането в експлоатация на оборудването;
- подпише Приемо-предавателен протокол за услуга след извършване на услугата, подписан от бенефициента и изпълнителя;

Посочените основни стъпки ще бъдат проследени от мониторинговите експерти на УО след приключване изпълнението на договора за безвъзмездна финансова помощ. Одобрението на резултатите от изпълнението и направените разходи може да стане само при положение, че не бъдат установени пропуски, които не дават възможност на УО да прецени правилността на изпълнението.

Продължителността на всички договори с изпълнители трябва да бъде **задължително в рамките на срока на договора за безвъзмездна финансова помощ. Всякакви закъснения при изпълнението на договорите с изпълнители могат да застрашат успешното приключване на** договора за безвъзмездна финансова помощ**.** Поради тази причина е препоръчително да се предприемат всички необходими действия за недопускане на закъснения и/или да се предприемат съответните мерки при възникването на такива, след консултации с УО.

ВАЖНО!

УО не е страна по договорите с изпълнители и поради тази причина не може да бъде арбитър или медиатор в отношенията между изпълнителя и бенефициента.

Договорът за възлагане на обществена поръчка не подлежи на изменение, с изключение на случаите, изчерпателно посочени в чл.116, ал.1 от ЗОП.

ВАЖНО!

Възложителите са длъжни да поддържат профил на купувача, който представлява обособена част от тяхната електронна страница или от друг интернет адрес, за който е осигурена публичност. В профила на купувача се публикуват под формата на електронни документи:

1. всички решения, обявления и покани, свързани с откриването, възлагането, изпълнението и прекратяването на обществените поръчки;

2. документациите за обществени поръчки, с изключение на случаите, при които поради технически причини или такива, свързани със защита на информацията, не е възможно осигуряване на неограничен, пълен и пряк достъп чрез електронни средства;

3. разясненията, предоставени от възложителите във връзка с обществените поръчки;

4. протоколите и окончателните доклади на комисиите за провеждане на процедурите;

5. договорите за обществени поръчки и рамковите споразумения, включително приложенията към тях;

6. допълнителните споразумения за изменения на договорите за обществени поръчки и рамковите споразумения;

7. обявите за събиране на оферти и поканите до определени лица;

8. становищата на Агенцията по обществени поръчки във връзка с осъществявания от нея предварителен контрол.

Документите за всяка обществена поръчка се обособяват в електронна преписка.

В документите, които се публикуват в профила на купувача, се заличава информацията, по отношение на която участниците правомерно са се позовали на конфиденциалност във връзка с наличието на търговска тайна, както и информация, която е защитена със закон. На мястото на заличената информация се посочва основанието за заличаване. На мястото на заличената информация се посочва правното основание за заличаването.

Възложителят осигурява неограничен пълен, безплатен и пряк достъп до всички документи, публикувани на профила на купувача.

Документите по чл. 42, ал. 2, т. 1, 4 - 6 и 8 ЗОП се публикуват в профила на купувача в сроковете разписани в чл.24, ал.1 от Правилника за прилагане на ЗОП (ППЗОП).

Документите, които се отнасят до определена обществена поръчка, рамково споразумение или квалификационна система, се обособяват в електронна преписка в профила на купувача със собствен номер и дата на създаването. Преписката се поддържа в профила на купувача до изтичането на 3 години от:

1. прекратяването на процедурата, съответно публикуването на съобщението по чл. 193 ЗОП - когато не е сключен договор;

2. изпълнението на всички задължения по договора, съответно на всички задължения по договорите в рамковото споразумение, квалификационната система и динамичната система за покупки.

Възложителите поддържат профила на купувача по начин, от който може да се удостовери датата на публикуване на документите в него.